Ազգ Azg

15 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2007 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 28 (3680)

Հայ կանայք ամենաերկարակյացն են ԱՊՀ երկրներում

ՄԱԿ-ի բնակչության հիմնադրամի առաջարկած մեթոդաբանությամբ ԱՊՀ երկրների վիճակագրական ծառայությունները հաշվարկել են կյանքի սպասվելիք տեւողությունն իրենց երկրներում: Տղամարդկանց կյանքի սպասվելիք տեւողությունը Հայաստանում վերջին՝ 2005 թվականի կտրվածքով 70, 3 տարի է, կանանցը՝ 76,1: Ադրբեջանում նույն ցուցանիշները համապատասխանաբար հավասար են՝ տղամարդկանցը՝ 69,6, կանանցը՝ 75,1, Վրաստանում տղամարդկանցը՝ 69, կանանցը՝ 75: Բելառուսում տղամարդկանցը՝ 62,9, կանանցը՝ 75,1 եւ այլն: Պարզվել է, որ ընդհանրապես հարավկովկասյան երկրները կյանքի միջին տեւողությամբ գերազանցում են ԱՊՀ մնացած բոլոր երկրներին, իսկ Հայաստանի կանայք՝ հատկապես: 2004 թվականին նույնիսկ հայ կանայք եղել են կյանքի միջին տեւողության առաջին սանդղակում (76,4), նրանց հետեւել են ադրբեջանուհիները (75,2), հետո՝ վրացուհիները: Հայ կանայք շարունակում են կյանքի միջին տեւողությամբ գերազանցել ԱՊՀ երկրների կանանց, որոնց թվում ԱՊՀ տարածքում նույնպես համեմատաբար երկարակյաց համարվող Հարավային Կովկասի մյուս երկրների կանանց:

Կ.Գ.

ԵԹԵՐԱԳՈՎԱՅԻՆ ԳՆԵՐ

Ո՞վ է ուզում դառնալ միլիոնատեր

Ձեթի ու յոգուրտի դերում

ՄԱՐԻՆԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Երբ հեռուստաընկերությունները բարձրաձայնեցին նախընտրական քարոզչության գովազդային րոպեի սակագինը՝ հայրենի ընդդիմությունը բավական կոշտ արտահայտվեց. ընդդիմությունն այդպիսի գումարներ չունի, այդպիսի գումարները հնարավոր չէ ազնիվ եղանակով վաստակել: Դուրս է գալիս, որ վճարովի գովազդը միայն իշխանական կուսակցությունների համար է: Եվ որպեսզի էլ ընդդիմությունը բարձր սակագինը ահաբեկչություն համարի իր հանդեպ կամ ընդդիմությանը փողոց ուղարկելու ճանապարհ, եւ անգամ Նոր Նորքում առաջադրվել ցանկացող Ռաֆիկ Պետրոսյանի գրպանով չլինեն այդ սակագները, ակնհայտ է, որ եթերը խլելու են միմյանց ձեռքից՝ գովազդն, այնուամենայնիվ, Հայաստանում իր գործն անում է: Հենց թեկուզ այն, որ գնորդի մոտ պահանջարկված են առավել հաճախ գովազդվող ձեթն ու յոգուրտը, անկախ դրանց որակից, կարելի է հիմիկվանից եզրակացնել,

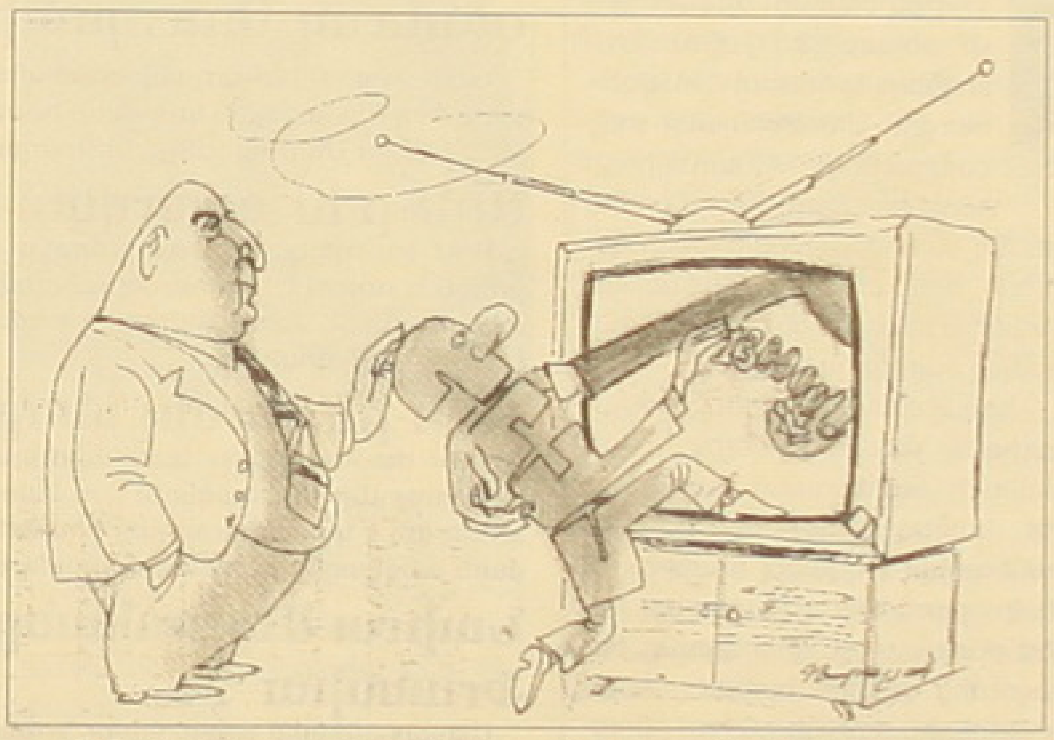

որ քանակը կարող է ընտրողի վրա շատ որոշակի ազդեցություն ունենալ, եւ շատ գովազդվող ձեթի ու յոգուրտի դերում այս դեպքում հանդես կգան կուսակցություններն ու թեկնածուները: Իսկ ընդդիմությանը կմնա սահմանափակ անվճար եթերն ու մի քանի թերթ: Սակայն եթե ձեզ թվում է, որ հեռուստաընկերությունները եթեր են տալու բոլոր փող ունեցողներին, սխալվում եք:

Տես էջ 3

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Ըստ Անջեյ Կասպրչիկի, դեռեւս չկա արդյունք, բայց անցած է ճանապարհի մեծ մասը

Եթե համաձայնություն ձեռք չի բերվել ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման գործընթացի բոլոր տարրերի առնչությամբ, ապա չկա արդյունք: Ըստ ադրբեջանական լրատվամիջոցների, նման հայտարարություն է արել ԵԱՀԿ գործող նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Անջեյ Կասպրչիկը: Միեւնույն ժամանակ Կասպրչիկը նշել է, որ բանակցային գործընթացում բավականին հաջողություններ են արձանագրվել, ընդհանրություններ կան որոշ հարցերի շուրջը: «Կողմերի դիրքորոշումները մոտեցել են, սակայն ոչ բոլոր հարցերի կապակցությամբ», նշել է Կասպրչիկը: Նրա կարծիքով, բանակցային գործընթացում մեծ աշխատանք է կատարվել, ինչը հուսադրող է եւ մնացել է անցնել ճանապարհի ավելի փոքր հատվածը:

Ադրբեջանական լրատվամիջոցները մեջբերում են նշելով, թե Կասպրչիկի մոտեցմամբ սկզբնական հարցերին քաղաքական կամք դրսեւորելու դեպքում կարելի է հուսալ, թե մնացյալ հարցերը եւս կկարգավորվեն քաղաքական կամքի դրսեւորմամբ: Ինչ վերաբերում է փոխզիջումներին, ապա ԵԱՀԿ գործող նախագահի ներկայացուցչի խոսքերով, Ադրբեջանի եւ Հայաստանի ժողովուրդները պետք է հավանություն տան ձեռք բերված պայմանավորվածություններին, ժողովուրդների համար պետք է ընդունելի լինի փոխզիջումներով հաստատվող պայմանագիրը:

Եվս մեկ անգամ նշելով անհրաժեշտ պահին հասած չլինելու հանգամանքը, Անջեյ Կասպրչիկը համաձայնություն է հայտնել Հայաստանի արտաքին գործերի նախարար Վարդան Օսկանյանի այն մտքին, թե ժողովրդին կարելի է պատրաստել այն ժամանակ, երբ կհասնի այնպիսի խոսք ասելու պահը, որից հետո գործընթացը կլինի անշրջելի:

Հանրակրթության խնդիրները բուհականից տարանջատ չեն

Երեւանի պետական համալսարանի ռեկտորատի ընդլայնված նիստում երեկ քննարկվեց «Հանրակրթության մասին ՀՀ օրենքի» նախագիծը՝ ԿԳ փոխնախարար Բագրատ Եսայանի եւ ԱԺ գիտության, կրթության, մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Հրանուշ Հակոբյանի մասնակցությամբ: Համալսարանի մանկավարժության ամբիոնի վարիչ Նազիկ Հովհաննիսյանը ներկայացրեց նախագծի վերաբերյալ ԵՊՀ դասախոսների կարծիքը, որին մանրամասն կանդրադառնանք մեր առաջիկա համարներից մեկում:

Ռ. Պ.

Ադրբեջանական արբանյա՞կ տիեզերքում

Ադրբեջանը մինչեւ 2010 թ.-ը ծրագրում է ուղեծիր բաց թողնել սեփական արբանյակ: «Ազերի.պրես» գործակալության տեղեկացմամբ, Ադրբեջանի կապի եւ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարության ավագ խորհրդատու Բույան Ադըուլաեւը հայտարարել է, որ հիշատակված նախարարությունը մինչեւ տարեվերջ կներկայացնի համապատասխան նախագիծ: Ընդ որում, նախագիծ կներկայացվի տեխնիկական բոլոր հարցերը լուծելուց հետո: Թե ինչ կարժենա նախագիծն ընդհանրապես, դեռեւս անհայտ է:

Հետաքրքրական է, որ ադրբեջանական արբանյակի վերաբերյալ խոսակցությունները զուգահեռվում են երկրի նախագահ Իլհամ Ալիեւի այն հայտարարության հետ, որ Ադրբեջանում տեղեկատվական-հաղորդակցական տեխնոլոգիաների ներդրումը համարվում է առաջնահերթ հարց:

Գյումրիի ռուսական 102-րդ ռուսական բազան կվերազինվի

Գյումրիում տեղակայված 102-րդ ռուսական ռազմաբազան կվերազինվի համաձայն Ռուսաստանի ռազմաօդային ուժերի գլխավոր հրամանատար, ԱՊՀ երկրների հակաօդային պաշտպանության միասնական համակարգի կոորդինացիոն խորհրդի նախագահ, բանակի գեներալ Վլադիմիր Միխայլովի Երեւանում կատարած հայտարարության: Եվս երկու օր Հայաստանում գտնվելու ընթացքում կոորդինացիոն խորհրդի նիստի մասնակիցները կայցելեն 102-րդ ռուսական ռազմաբազան, կանցկացվեն զորավարժություններ, կքննարկվեն մոտակա անելիքները: Պատվիրակության անդամներն, ինչպես արդեն տեղեկացվել է, կայցելեն Ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտ, ծաղկեպսակ կդնեն ցեղասպանության զոհերի հիշատակի հուշարձանին:

Բեռլինալեի ամենացնցող ֆիլմը՝ «Արտույտների ագարակը»

Տավիանիների ֆիլմը Թուրքիայի ամենամութ արատի՝ Հայոց ցեղասպանության մասին է

«Մորից Բլայբթրոյն մի ֆիլմում, որ ցնցել է Բեռլինալեն»: Փետրվարի 13-ին այս վերնագրով հոդված է հրապարակել «Բեռլիներ ցայթունգը»՝ ենթավերնագրում նշելով, որ խոսքը «Արտույտների ագարակը» ցեղասպանության մասին պատմող դրամային է վերաբերում:

Կան ֆիլմեր, որ չես ուզում տեսնել, բայց պարտավոր ես: Այդպիսին է Պաոլո եւ Վիտտորիո Տավիանի եղբայրների «Արտույտների ագարակը» ֆիլմը, գրում է գերմանական լրատուն: (Չորեքշաբթի՝ փետրվարի 14-ին, ժամը 21.30-ին այն ցուցադրվեց Բեռլինի «Ֆիլմփալասում»՝ Բեռլինալեի հատուկ ֆիլմեր (Sektion Berlinale Special) բաժնում: Ֆիլմը ցուցադրվելու է նաեւ այսօր փետրվարի 15-ին՝ ժամը 17.45-ին, Cubix-ում):

Այժմ արդեն «Արտույտների ագարակը» նկատվում է փառատոնի ամենացնցող ֆիլմը, ծանուցում է «Բեռլիներ ցայթունգը»: Բեմադրիչները սարսափելի, սոսկալի հստակությամբ պատմում են Թուրքիայի պատմության ամենամութ արատների՝ 1915-ին հայերի զանգվածային սպանությունների մասին: Ֆիլմում սոսկալի տեսարաններ կարելի է տեսնել, որոնցում մայրերը հարկադրյալ ջախջախում են իրենց երեխաներին,

անտանելի վայրագություններ, որպիսին դիտապաստառին հազվադեպ կարելի է տեսնել: Գլխավոր դերակատարներից մեկը՝ Մորից Բլայբթրոյն խաղում է թուրք զինվոր Յուսուֆի դերը, ով գլխատում է իր սիրեցյալին՝ հայուհի Նունիկին՝ փրկելով նրան խարույկի բաժին դառնալուց:

Մինչ այսօր թուրքական կառավարությունը ուրանում է Հայոց ցեղասպանությունը, գրում է թերթը: Թուրքերի կողմից բարձրաձայն ասված այլակարծությունը պատժվում է, ինչպես պատահեց գրականության Նոբելյան մրցանակի դափնեկիր Օրհան Փամուկի պարագայում, ով հարցազրույցներից մեկում հաստատել է, որ հայերի զանգվածային սպանություններ են տեղի ունեցել, ծանուցում է «Բեռլիներ ցայթունգը»՝ շարունակելով՝ դրա հիման վրա «թուրքական ինքնությունը ստորացնելու» մեղադրանք է ներկայացվել նրան, իսկ թրքահայ քննադատական կեցվածք ունեցող լրագրող Հրանտ Դինքի սպանությունից հետո վախից լքել է երկիրը (Օրհան Փամուկը փետրվարի 2-ին մերժել էր նախօրոք ծրագրված այցը Գերմանիա եւ Բելգիա, այնուհետեւ մեկնել Նյու-Յորք, ուր գտնվում է հիմա- Ան. Հ.): Եվրոպական ֆիլմարտադրության հիշյալ օրինակն ուղիղ ճիշտ ժամանակին է հայտնվում: «Այս ֆիլմը Թուրքիայի դեմ չէ», ասում է «Արտույտների ագարակի» բեմադրիչներից մեկը՝ Պաոլո Տավիանին, հակառակը: Սա մի ֆիլմ է բոլոր նրանց համար, ովքեր Թուրքիայում զբաղվում են պատմությամբ: Ինչ էլ լինի, Ստամբուլում 100 000 մարդ բողոքի ցույցի էր դուրս եկել Հրանտ Դինքի սպանության դեմ», գրում է «Բեռլիներ ցայթունգը»:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ,
Գերմանիա

ԱԶԳ **Անցուդարձ**

Ռադիկ Մարտիրոսյանը դեմ չէ ակադեմիայի օպտիմալացմանը

Միակ գլխացավանքը կլինի հիմնադրամ դառնալը

Գիտությունների ազգային ակադեմիայի նախագահ Ռադիկ Մարտիրոսյանը միանգամայն կողմ է ակադեմիայի գիտահետազոտական ինստիտուտների շենքերը միավորելու կառավարության նախաձեռնությանը, որովհետեւ դրանք պետության սեփականություններն են եւ պետությունը իրավունք ունի վարվել ըստ իր նպատակահարմարության: «Ակադեմիան սեփական ոչինչ չունի, իր գույքը տնօրինում է պետական միջոցներով, եւ եթե պետությունը որոշում է ինստիտուտների 4 շենքերից տնօրինել միայն 2-ը, ի՞նչ կարող ենք անել: Ընդամենը կարող ենք ապացուցել, որ 2 շենքը քի՞չ է, անհրաժեշտ են բոլորը: Սակայն գիտեք, թե հարցն ինչպես է լուծվում: Երբեմն մեր բողոքը ընդունվում է, երբեմն՝ ոչ: Այդ պատճառով հիմա ոչինչ ասել չեմ կարող: Հարցն այն է, որ մեր ինստիտուտների մեծ մասն ունի ավելի մեծ տարածքներ, քան անհրաժեշտ է: Դրա պատճառն այն է, որ 2 անգամ նվազել է գիտաշխատողների թիվը:

Պետք է ձգտենք այն բանին, որ այդ շենքերը ոչ թե ում ուզեն տան, այլ մենք հրավիրենք եւ ստեղծենք գիտության ֆոնդ: Հակառակ դեպքում ի վիճակի չենք այդ հսկայական շենքերը պահել, մանավանդ դրանք վատ վիճակում են, ջեռուցման համակարգ չունենալու պատճառով արդեն 4 ամիս չեն աշխատում: Մի՞թե գիտական հիմնարկը կարող է այդքան ժամանակ չաշխատել», ասաց Ռադիկ Մարտիրոսյանը «Արմենպրեսի» սրահում երեկ հրավիրված ասուլիսում:

Նա առանձնապես դժգոհ չէր նաեւ գիտության ոլորտի բարեփոխումների հայեցակարգից, որն արդեն արժանացել է կառավարության հավանությանը եւ որոշ լրացումներից հետո առաջիկա օրերին նորից կուղարկվի կառավարություն, որից հետո՝ հանրապետության նախագահին: Մարտիրոսյանի ասելով, հայեցակարգում ակադեմիայի ինքնավարությանը դիպչող որեւէ բան չկա. «Միայն միտումներ կան ակադեմիան հիմնադրամ դարձնելու, ինչին մենք դեմ ենք: Հիմնադրամը գլխացավանք է: Ակադեմիայի կառուցվածքին մեծ վնաս չի բերում, բայց փոխում է կառավարման համակարգը: Վաղը կարող են մեզ զրկել պետական ֆինանսավորումից, ահա այսպիսի խնդիրներ կան, որոնց համաձայն չենք»:

Թեպետ ինքը հայեցակարգի հեղինակներից է, սակայն դեմ է եւս մեկին՝ միասնական պետական լիազորված մարմին ստեղծելուն: Հարցն այն է, որ գիտահետազոտական ինստիտուտները պիտի ենթարկվեն այդ մարմնին: «Դա անհեթեթություն է, որովհետեւ ամեն մի գերատեսչություն լուծում է ոչ թե գիտական, այլ իր ոլորտի խնդիրները»:

Մարտիրոսյանը անտեղի է համարում մեր եւ Ռուսաստանի ակադեմիական համակարգերի միջեւ զուգահեռներ անցկացնելը, որովհետեւ այնտեղ գիտությունների ակադեմիան հսկայական սեփականությունների տեր բացարձակ ինքնուրույն կազմակերպություն է. «Ինչպես մեզ մոտ, այնտեղ էլ սեփականությունը աչք է ծակում եւ պետությունը նպատակ ունի այդ սեփականության վրա անպայման վերահսկողություն ունենալ: Մեր ակադեմիայի կանոնադրությունը վաղուց է ինչ կառավարությունն է հաստատում, մենք մեզ հատկացված գումարներ ինքնուրույն չենք բաժանում, մենք սեփականություն չունենք, ոչինչ չունենք»:

«Իսկ շենքերի միավորումը չի՞ թեթեւացնում գիտաշխատողների կրճատում», «Ազգի» հարցին Մարտիրոսյանը պատասխանեց. «Ակադեմիայի ինստիտուտները մյուս կողմից դարձել են սոցիալական խնդիրներ լուծող հիմնարկներ: Գիտաշխատողներին պահում ենք մինչեւ զառամյալ տարիքի հասնելը»:

Գիտնականների ցածր աշխատավարձի մասին խոսելիս, ակադեմիայի նախագահն ասաց, որ մեր կառավարությունը վերջերս «անհարմար է զգացել դրանից» եւ մի քիչ բարձրացրել է, սակայն դա դեռ բավարար չէ գիտությունը ծերացումից փրկելու համար: «Եթե խորհրդային տարիներին հայ ընտանիքին պատիվ էր բերում ընտանիքի անդամներից մեկի գիտության թեկնածու լինելը, այսօր ավելի պատվաբեր է խանութ ունենալը», ասաց Մարտիրոսյանը:

Իսկ նախընտրական տրամադրությունների վերաբերյալ նշեց, որ ինքը որեւէ կուսակցության անդամակցելու մտադրություն չունի, միակ կուսակցությունը, որին անդամակցել է երբեւէ՝ կոմունիստական էր: Իսկ գիտական հանրությունն ունի կուսակցական իր կողմնորոշումը, օրինակ Վիլեն Հակոբյանը նախընտրում է «Բարգավաճ Հայաստանին», Արծրուն Ավագյանը՝ «Հանրապետականներին» եւ այլն: Ակադեմիայի նախագահը նորից ասաց, որ նախագահության շենքը որեւէ կուսակցության նախընտրական շտաբը չի դառնա:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՍԴ-ի վճիռը կարեւոր դեր ու նշանակություն կունենա

Ազգային ժողովի աշնանային նստաշրջանի ընթացքում ականատես եղանք, թե ինչպես ընդունվեց աղմկահարույց «Պետության եւ հասարակության կարիքների համար սեփականության օտարման մասին ՀՀ օրենքը», որը դեկտեմբերի վերջին ուժի մեջ մտավ: Սակայն օրենքը, որը չորրորդ անգամ էր ներկայացվել ԱԺ, ակնհայտորեն ընդունվեց մի քանի անբարեխիղճ պատգամավորների թեթեւ ձեռքով, որոնք ԱԺ-ի նիստերի դահլիճում անցած 3,5 տարվա ընթացքում սովորել են միայն «դաշնամուր նվագել» երբեք կոճակի վրա ու վերջ... Չնայած շատ պատգամավորներ իրենց ելույթներում նշեցին, որ օրենքում սահմանադրությանը հակասող դրույթներ կան, սակայն դրանք հաշվի չառնվեցին: Երեկ տեղեկացանք, որ «Արդարություն» դաշինքի ՀԺԿ անդամ, վարչության քարտուղար Վարդան Մկրտչյանը նախաձեռնել էր ստորագրահավաք, որին միացել են «Օրինաց երկիր», «Ազգային միաբանություն» կուսակցությունների եւ անկախ պատգամավորական խմբի անդամները, ու փետրվարի 12-ին պահանջված 27 ստորագրություններով դիմում-փաթեթը հանձնվել է Սահմանադրական դատարան: Ըստ ՍԴ-ի, տասը օրվա ընթացքում դիմումը պետք է ընդունվի դատարանի վարույթ եւ նշանակվի դատական նիստի օրը:

«Ազգը» զրուցեց Վարդան Մկրտչյանի հետ ու տեղեկացավ, որ դիմումում ներկայացված պահանջները հետեւյալն են. «Հասարակության կարիքներ, հանրային շահ, պետական կարիքներ եւ գերակայություն» այդ հասկացությունները օրենքի մեջ հստակ չեն եւ որեւիցե քաղաքացի, ում սեփականության վերաբերյալ կլինի օտարման որոշում, վիճարկելու հնարավորություն չի ունենա դատարանում, ասաց պրն Մկրտչյանը եւ ավելացրեց՝ ոչ թե չեն կարող դիմել, այլ չեն կարող վիճարկել, քանի որ օրենքում հստակեցված չէ, ինչ ասել է հասարակության կարիք, որը որոշում է կառավարությունը, ոչ թե հասարակությունը: Հաջորդ դրույթը ձեռքբերովի փաստն է, այսինքն՝ տվյալ սեփականության օտարման մեջ հարաբերությունները ոչ թե պետության ու քաղաքացի, հասարակության անդամի միջեւ է, այլ երրորդ անձի եւ այդ իրավունքը սահմանադրությունը չի տալիս: Հաջորդ կարեւոր դրույթը՝ անցումայինին է վերաբերում, որտեղ հստակ երեւում է, որ օրենքով ուզում են ապացուցել, որ տեղի ունեցած հակասահմանադրական գործողությունները մինչ օրենքի ընդունելը համարել օրինական (խոսքը ՍԴ-ի կայացրած որոշմանն է վերաբերում): Ստացվում է, որ պատգամավորները կարող են իրենց վերապահել Սահմանադրական դատարանի ընդունած որոշումները չընդունել ու հակասահմանադրական որոշումները դարձնել օրինական... մանրամասնեց պրն Մկրտչյանը: Մնում է սպասել մի քանի օր եւ դրանից հետո պարզ կդառնա, թե այս անգամ ՍԴ-ն կրկին կպաշտպանի՞ հասարակության շահերը ըստ օրենքի:

ՄԱՐԻՆԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ԿԱՐՃ ԼՈՒՐԵՐ

2006 թ.-ին 32 մլն դոլարի օգնություն Միացյալ հայկական ֆոնդից

Միացյալ հայկական ֆոնդը 2006 թ. ընթացքում Հայաստանին է տրամադրել մոտ 32 մլն դոլարի մարդասիրական օգնություն, որ 34 տոկոսով ավելի է նախորդ տարվանից: Իր գործունեության 17 տարիներին Միացյալ հայկական ֆոնդը Հայաստանին տրամադրել է մոտ 447 մլն դոլարի օգնություն: Նշենք, որ այս ֆոնդը մի շարք կազմակերպությունների միություն է, որոնցից են Ամերիկայի հայկական համագումարը, Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը եւ «Լինսի» հիմնադրամը եւ այլք:

Սերբական զենքի առաջին խմբաքանակը վաղը կլինի Հայաստանո՞ւմ

Սերբական «Զաստավա» գործարանից զենքի առաջին խմբաքանակը Հայաստան կառաքվի շաբաթավերջին, թեեւ նախապես հայտարարվել էր մինչեւ հունվարի կեսն առաքվելու մասին: Ինչպես նշվում է «Իսքիզնես.org» կայքէջում, ուշացման պատճառը սպառազինության արտահանման թույլտվության բարդ կարգն է: «ՊանԱրմենիան.Նեթի» տեղեկացմամբ, «Զաստավա» գործարանը 1,7 մլն դոլարի առաջին չափաբաժինը պետք է առաքեր մինչեւ հունվարի 10, սակայն զենքը տեղ կհասնի մինչեւ փետրվարի 15-ը: 900 հազար դոլարի երկրորդ պայմանագրի իրականացումը դեռեւս անորոշ է:

Բանակի 4-րդ կորպուսն առանց գեներալ Սարոյանի

Նախագահ Ռ. Քոչարյանի հրամանագրով պաշտպանության նախարարության 4-րդ բանակային կորպուսի հրամանատարի պաշտոնից ազատվել է գեներալ-մայոր Սեդրակ (Սեյրան) Սարոյանը:

ԱԻՄ-ը հրաժարվում է վճարովի եթերից

ԱԻՄ լրատվական ծառայությունը տեղեկացնում է, որ այս կուսակցությունն էլ որոշել է հրաժարվել վճարովի եթերից, քանի որ «անբարոյական» է համարում մեկ հեռուստառոլիկի համար վճարել 10 թոշակառուի ամսական եկամտի չափ գումար:

ՆԺԿ-ին մերժել են դահլիճ տրամադրել

«Նոր ժամանակներ» կուսակցության լրատվական ծառայության հաղորդագրությունը տեղեկացնում է, որ կառավարությունը 9 օր սպասեցնելուց հետո մերժել է կառավարության նիստերի դահլիճը կուսակցության համագումարն անցկացնելու համար տրամադրել:

Նաիրա Մելքումյանը մեկնում է Ֆրանսիա

Աշխատանքային այցով այսօր Ֆրանսիա կմեկնի «Հայաստան» հիմնադրամի գործադիր տնօրեն Նաիրա Մելքումյանը: Հիմնադրամի տեղական մարմինների, բարերարների եւ ՀԲԸՄ-ի եւ ՀՕՖ-ի ներկայացուցիչների հետ նա քննարկումներ կանցկացնի Հայաստանի եւ Արցախի գյուղական համայնքների զարգացման ծրագրի շրջանակներում:

«Դաշինքը» բացահայտվելու է քարոզարշավի ընթացքում

Խորհրդարանական ընտրությունների քարոզարշավի ընթացքում ԼՂՀ պաշտպանության նախկին նախարար Սամվել Բաբայանի կուսակցության «Դաշինք» անվանումն ու լոգոտիպը հանրության համար բացահայտվելու են: «Փաստարկ» ակումբում երեկ այս մասին հայտարարել է կուսակցության քաղխորհրդի անդամ Անդրանիկ Թեւանյանը, մանրամասնելով կուսակցության մոտեցումները: Հայաստանում անհրաժեշտ է սոցիալական պակտ, որի կողմերը, ըստ բանախոսի, պետք է լինեն իշխանությունը, գործարար խավը եւ հանրության շահը ներկայացնող արհմիությունները: Սա դիտարկվում է որպես բյուրոկրատաչինովնիկական կապիտալիզմի վիճակից Հայաստանը դուրս բերելու ելք, մինչդեռ վերոնշյալ երեք կողմերը Հայաստանում պարզապես նույնացված են եւ տեղիք են տալիս կապիտալի տերերին եւ կապիտալից զուրկ թեւերի պայքարի:

«Դաշինքի» տեղն, ըստ կուսակցության քաղխորհրդի ներկայացուցչի, պայքարի մեջ գտնվող վերջին երկու թեւերի միջեւ է. «Դաշինքը» կողային անվանում է, որ փորձելու է հարաբերությունների կամուրջ հանդիսանալ կապիտալի եւ ոչ կապիտալի քաղաքական կրողների միջեւ ու կանգնել հասարակության կողքին, որպեսզի հասարակությունը կարողանա մասնակցություն ունենալ հասարակական պրոցեսներին»: Բանախոսի պնդմամբ, Հայաստանի կառավարման ներկայիս համակարգը լեգիտիմության ճգնաժամ է առաջացնում: Այդ պակասը լրացնելու նպատակ էլ ունի «Դաշինքը»: «Մենք հայտարարում ենք, որ «Դաշինքը» գաղափարական ընդդիմություն է գործող իշխանական համակարգին: Այն կարծիքին ենք, որ անձերի դեմ պայքարը պետք է երկրորդել նաեւ գաղափարների պայքարով», հավաստիացրեց Անդրանիկ Թեւանյանը:

Սամվել Բաբայանին որպես կեղծ ընդդիմության կամ մասնակի միայն Սերժ Սարգսյանի ընդդիմադիրի դիտարկելը, ըստ բանախոսի, անտեղի է: «Այդպիսի բան չկա: «Դաշինքն» իր ծրագրերը կազմում է, ելնելով իր ռազմավարությունից: Մենք չենք հավակնում, թե այ կբախվեն միմյանց իշխանության թեւերը, իսկ մենք որպես, այսպես ասած, ճարպիկ կառույց, կօգտվենք դրանից: Ոչ»: Որպես Սամվել Բաբայանի կեղծ կամ մասնակի ընդդիմադիր լինելու ապացույց, լրագրողները ներկայացրեցին Բաբայանի բիզնեսի որոշ ճյուղերում ներգրավելու քվոտայի մասին զրույցները, որոնք Թեւանյանը գնահատեց որպես իշխանական թերթերի շահարկած հերյուրանքներ. «Եթե դուք տեղյակ եք, թե ինչ բիզնես-քվոտաներ կան, պարզեք, տպեք ձեր թերթերում, մենք դա նվիրենք ձեզ»:

Պ. Ն.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԵ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետութեան 47
ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն /հեռ 582483
Շուրջօրեայ լրահաւաք ծառայութիւն /հեռ 529353
Համակարգչային շարուածք «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
Գ տառով յօդուածները գովազդային են, որոնց բովանդակութեան համար խմբագրութիւնը պատասխանատւութիւն չի կրում:
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Աշխատունակ տարիքի բնակչության մահացության տեսակարար կշիռը 1998 թվականից ի վեր կրկնակի մեծացել է

«**Ազգի**» հարցին, թե բնական աճի առկա ցուցանիշներն արդյո՞ք հաստատո՞ւմ են մեր առողջապահների ահազանգերը, որ եթե բնակչության ծնելիության աճի տեմպերը նույնկերպ շարունակվեն, 50 տարի հետո Հայաստանում առանց պատերազմի 1,5 մլն մարդ կմնա, ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության պետ **Ստեփան Մնացականյանը** պատասխանեց. «Հայաստանի նման երկրները կանխատեսումներով չեն զբաղվում, դրա համար ավելի շատ ռեսուրսներ ու կարողություններ են պետք: Դրանով զբաղվում են միջազգային կազմակերպությունները: Այնուամենայնիվ, վերջին 2 տարում զգացնել տված ծնելիության դրական աճի միտումները դեռեւս շատ չնչին են,- բացասականը շատ ավելի շատ է նախորդ 15 տարվա ժողովրդագրության դինամիկայում»: Վիճակագրության պետի հավաստմամբ, նման խնդիրների կանխատեսումների հավաստիությունը շատ ավելի բարդ է, քանի որ նման կարգի հաշվարկներ անելու համար շատ ավելի խոր ուսումնասիրություններ պետք է կատարել, պետք է հետազոտել երկրի, բնակչության զարգացման միտումներն ու դրանց վրա ազդող

բազմաթիվ գործոնները,- փորձել փոխկապակցված կապեր գտնել: Միայն ծնելիության ցուցանիշով առաջնորդվելը պարադոքսների պատճառ կարող է դառնալ: Իսկ բազմաթիվ ուսումնասիրությունը կապված է չափազանց մեծ ֆինանսների հետ:

Նույնիսկ ծնելիության ցուցանիշները Հայաստանում բացարձակ արժանահավատ լինել չեն կարող, քանի որ այսօր էլ շատ է այն հեռավոր գյուղերի թիվը, որոնց բնակիչները մարզկենտրոնի հեռու լինելու կամ սոցիալական պատճառներով իրենց երեխաներին չեն գրանցել ու նրանք ծննդյան վկայականներ չունեն: Մի քանի տարի առաջ 800 չգրանցված ծնունդներ են արձանագրվել:

Փոխարենը մեծացել է մահերի թիվը

Ըստ ժողովրդագրական մյուս տվյալների, աշխատունակ տարիքից ցածր բնակչության մահացության թիվը նվազման միտումներ ունի, բայց դրան հակառակ աշխատունակ տարիքից բարձր հասվածում մահացության գրեթե կրկնակի աճ է արձանագրվում: Եթե 1998 թվականին բնակչության ընդհանուր կառուցվածքում այդ տեսակարար կշիռը եղել է 9,1 տոկոս, այսօր նույն ցուցանիշը կրկնակի ավելացել է: Այսինքն, մեր բնակչությունն արագ ծերանում է»: Ասենք, որ աշխատունակ տարիքը տղամարդկանց համար համարվում է 16-62 տարեկանը, կանանց համար՝ 16-63-ը:

Իսկ Հայաստանի բնակչության թիվն անցած տարվա 3219,4-ի փոխարեն 2006 թվականին կազմել է 3222,7 մարդ:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ

Կանանց մրցարշավը սկսվել է

Այս օրերին լուրջ պայքար է գնում քաղաքական կուսակցությունների ընտրացուցակներում կանանց ընդգրկելու շուրջ: Կանանցից շատերը մրցարշավի են ելել, անում են հնարավորն ու անհնարինը, որպեսզի սողոսկեն կուսակցությունների ընտրացուցակի անցողիկ տեղերում: Խմբագրությանը հասած լուրերի համաձայն, Դանիել Վարուժանի անվ. միջն. դպրոցի տնօրեն Օֆելյա Պետրոսյանը երկու օր առաջ անդամակցել է «Բարգավաճ Հայաստան» կուսակցությանը այն ակնկալիքով, որ հետագայում իրեն տրվի մշակույթի նախարարի պորտֆելը, քանի որ նա արդեն մի քանի տարի շարունակ «Նիգ-Ապարան» ՀՄ-ի բոլոր մշակութային միջոցառումների կազմակերպիչն է եղել ու այդ պաշտոնը իր երազանքն է: «**Ազգը**» փորձեց տիկին Պետրոսյանից ճշտել, թե պտտվող լուրերը արդյո՞ք հավաստի են եւ պիա թե ինչ ասաց նա. «Ես իմ գերագույն ցանկությամբ եմ անդամակցել «Բարգավաճ Հայաստան» կուսակցությանը: Ես ոչ ցանկություն եմ ունեցել, եւ ոչ էլ լուր եմ լսել, որ մշակույթի նախարար եմ ուզում դառնալ, բոլորովին: Ես «Նիգ-Ապարան» հայրենակցական միության անդամ եմ եւ քանի որ մեր միությունը քաղաքականությամբ չի զբաղվում, որոշեցի իմ սեփական կամքով անդամակցել ԲՀ կուսակցությանը՝ տեսնելով իրենց լայնածավալ գործունեությունը, այդքան բան»:

Իսկ իմ այն հարցին, թե «Նիգ-Ապարան» ՀՄ-ը ծեգ աջակցելու է ընտրություններին, տկն Օֆելյան պատասխանեց. «Ես չեմ կարող նման բան ասել, մեր միությունը քաղաքականությամբ չի զբաղվում, եթե աջակցի, դա կլինի, որ քաղաքականությամբ է զբաղվում: Հետաքրքրական է ես ի՞նչ եմ անելու, որ ինձ աջակցեն, երբ ես չգիտեմ թե ցուցակում կլինեմ, թե՞ ոչ, քանի որ ԲՀԿ-ի լիդերը ոչ մի խոսում որեւէ մեկին չի տալիս: Ես ինքնակամ գնացել ու անդամագրվել եմ առանց որեւէ ակնկալիքի: Ես երբեւէ նախարարի պորտֆելի չեմ ձգտել, քանի որ դա քաղաքական պորտֆել է, եւ ես էլ կրթության մարդ եմ, մշակույթի մարդ չեմ...»:

Ինչեւէ, սպասենք եւ երկու շաբաթ եւ հստակ պարզ կլինի, թե քաղաքական դաշտում մրցարշավի դուրս եկած կանանցից ո՞վ ո՞ր ընտրացուցակում, ո՞ր հորիզոնականն է զբաղեցնելու:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Ո՞վ է ուզում դառնալ միլիոնատեր

1-ին էջից

Ամեն մեկի փողը չէ, որ գերբ է ունենալու: Հեռուստաընկերությունները եւս «ջոկողություն» են անելու, եւ եթերը հնարավորինս տրամադրելու են իրենց կողմնակիցներին, քանի որ նրանց սեփականատերերը ներկայացնում են որոշակի շրջանակներ: Օրինակ՝ «Երկիր-մեդիան» բնականաբար առավել սպասարկելու է ՀՅԴ-ին, «Կենտրոնը»՝ «Բարգավաճ Հայաստանին» եւ նախագահի թեկնածուին, «Շանթը»՝ պաշտպանության նախարարի եւ գլխավոր դատախազի շրջապատի նախընտրական գովազդով է զբաղվելու: Հանրայինը բոլորին պետք է սպասարկի, բայց նույնպես նախապատվություններ ունի: Մի խոսքով՝ բոլոր հեռուստաընկերություններն են որոշակի շրջանակներ ներկայացնում, եւ ըստ այդմ էլ ներկայացնելու են թեկնածուներին եւ կուսակցություններին՝ իրենց միլիոններն աշխատելով յուրայիններից, իսկ մնացածներին մնացորդային սկզբունքով սպասարկելով:

Սակայն այստեղ այնքան դա չէ էականը, որքան մի ուրիշ խնդիր. խոսքը նախընտրական հիմնադրամների մասին է, որոնք, այնուամենայնիվ, սահմանափակումներ են դնում, ըստ որոնց մեծամասնական թեկնածուն նախընտրական գովազդի վրա չի կարող ծախսել նվազագույն աշխատավարձի 5000-ապատիկը գերազանցող գումար, իսկ կուսակցությունները՝ 60 000-ապատիկը գերազանցող գումար: Հասարակ հաշվարկը ցույց է տալիս, որ մեծամասնականով առաջադրված թեկնածուն կարող է ընդամենը 50 րոպեի չափ եթեր գնել (հանրայինով՝ 62 րոպե), եթե ուրիշ ծախսեր չանի (ինչը հնարավոր չէ), իսկ կուսակցությունը միջինը 600 րոպե կարող է գնել: Մի կողմ թողնենք կուսակցական եթերները, եւ վերցնենք միայն մեծամասնական թեկնածուներին, որոնց հաստատ չի բավարարելու այդ ժամանակը՝ իրենց ժողովրդասիրության ասպիճանը ցույց տալու կամ դարակազմիկ մտքերը հայտնելու համար: Նրանք անպայման շրջանցելու են օրենքը եւ պաշտոնական քարոզչության մեկ ամսում հաստատ մի քանի անգամ ավելի են երեւալու էկրաններին, իսկ վերջում ֆինանսական հաշվետվությունում նշվելու է միայն 50-60 րոպե եթերաժամանակի օգտագործումը: Ու շատ դժվար է լինելու վերահսկել եւ ապացուցել, թե տանյակ հեռուստաընկերությունների եթերներից որում թեկնածուն որքան է եթերել. ամեն ինչ թղթի վրա ձեւակերպումների հույսին է, իսկ Հայաստանում հաճախ թղթի վրա այն է, ինչն անհավանական է իրականում: Բացի այդ, ո՞վ պետք է, օրինակ, տարբերակի առեւտրային գովազդը քաղաքականից այն դեպքում, երբ մեծամասնականով առաջադրվող գործարարների արտադրանքն ու օբյեկտները գովազդելիս՝ երկու-երեք վայրկյանով պլստա պատգամավոր դառնալ հավակնող տիրոջ անունը, նախընտրական կարգախոսը, բուկլետի պատկերը կամ հենց ինքը՝ բոյով-բուսաթով: Հիմա դա առեւտրային գովա՞զդ է համարվելու՝ քաղաքական րոպեներից դուրս, թե, այնուամենայնիվ, քաղաքական գովազդ՝ դժվար է լինելու տարբերակելը:

Նույն պատկերը կրկնվելու է նաեւ համամասնականի համար սահմանված գովազդաժամանակի դեպքում՝ եւ եթերարոպեները չափելու, եւ թաքնված գովազդի տեսանկյունից:

Իսկ այն մարդիկ ու կուսակցությունները, ովքեր վճարունակ չեն՝ նրանց համար դժվար է լինելու: Այս պայմաններում խոսել հավասար հնարավորությունների ապահովման եթերային հավասարակշռված ընտրաքարոզչության մասին առնվազն անհեթեթ է: Ինչ-որ տեղից թելադրվող այս սակագներն իսկապես ընդդիմությանն ուղարկում են փողոց՝ անկանխատեսելի հետեւանքներով:

ՀԱՄԱՌՈՏ

1000 ամուսնության դիմաց 166 ամուսնալուծություն

Հայաստանում ամուսնալուծություններն անցյալ տարի ավելացել են 13,4 տոկոսով, կազմելով 2796: Ամուսնությունները նույնպես ավելացել են, բայց 1,6 տոկոսով եւ կազմել 16877: 2006 թ.-ին 1000 ամուսնության դիմաց ունեցել ենք 166 ամուսնալուծություն: Այս մասին վկայում են ազգային վիճակագրական ծառայության տվյալները:

Որքան զբոսաշրջիկներ են եկել Հայաստան եւ որքանը՝ մեկնել Հայաստանից

Անցյալ տարի Հայաստան այցելած զբոսաշրջիկների թիվը կազմել է 381 հազար, նախորդ տարվա 318 հազարի դիմաց: Արձանագրվել է աճ գրեթե 20 տոկոսով: Միաժամանակ, ինչպես վկայում են ազգային վիճակագրական ծառայության հրապարակած տվյալները, Հայաստանից արտերկիր որպես զբոսաշրջիկներ մեկնածների թիվը եւ նրա աճի ցուցանիշը նույնպես նշանակալի է եղել՝ 329 հազար մարդ, որն ավելի է նախորդ տարվանից 22,6 տոկոսով:

Բանկային ավանդները գերազանցել են 100 մլրդ դրամը

Հայաստանի բանկերում բնակչության ներդրած ավանդների գումարը (մնացորդը) 2006 թ.-ին նախորդ տարվա համեմատ աճել է 26,6 տոկոսով եւ կազմել 121 մլրդ 921 մլն դրամ: Ազգային վիճակագրական ծառայությունը տեղեկացնում է, որ նախորդ 2005 թ.-ին այդ գումարը կազմել է 96 մլրդ 273 մլն դրամ:

Ա. Մ.

Թաիլանդի Թագավորության գահի ասպետի շքանշան՝ Արթուր Մկրտչյանին

Թաիլանդի Թագավորության դեսպան (նստավայրը Մոսկվա) Սուրայութ Պրոմպոջը փետրվարի 7-ին «Արմենիա մարիոթ» հյուրանոցում իր հրաժեշտի այցի ժամանակ Հայաստանում Թաիլանդի Թագավորության պատվո հյուպատոս Արթուր Մկրտչյանին հանձնել է Թագավորության գահի ասպետի շքանշան: Թաիլանդի թագավորի հրամանով տրված պարգեւին հյուպատոսն արժանացել է ի նշան երախտագիտության իր կատարած ամբողջ աշխատանքի եւ նվիրման: Հյուպատոսությունից ստացված տեղեկության մեջ նշվում է, որ մշտապես եւ գերազանց պատասխանատվությամբ տարբեր բնագավառներում իր գործը կատարած հյուպատոսը Թաիլանդի իսկական բարեկամն է: Ի դեպ, Արթուր Մկրտչյանը պատվո հյուպատոս է նշանակվել 2000 թ.: «Վերջին տարիների ընթացքում նա վճռորոշ դեր է խաղացել Հայաստանի Հանրապետության եւ Թաիլանդի Թագավորության ջերմ հարաբերությունները սերտացնելու գործում՝ հասցնելով այն նախադեպը չունեցող մակարդակի», ասվում է տեղեկատվության մեջ:

Գ. Գ.

Պետավտոտեսուչներն ամենից ու ամեն ինչից ոչ պակաս խանգարում են երթեւեկին

Հասարակական տրանսպորտի աննորմալ աշխատանքը մենք բացատրում ենք եւ միկրոավտոբուսների գերառատությամբ, եւ ամեն տարի ներկրվող մեքենաների հսկա քանակով, եւ լուսացույցների բացակայությամբ, եւ երթուղայինների գերբեռնվածությամբ, եւ... թվարկումը էլի կարելի է շարունակել: Մի խոսքով, ամեն ինչ հիշում ենք, բացի պետավտոտեսուչներին:

Երեկ առավոտյան աշխատանքի գնալիս նույն տեսակ դեպքի զոհ դարձա, ինչպես թիվ 91 երթուղայինի մյուս ուղեւորները: Երիտասարդական մետրոյի մոտի կանգառում պետավտոտեսուչը մեր վարորդին կանգնեցրեց: Վարորդն իջավ... ու այլեւս չվերադարձավ: Համարյա 10 րոպե համբերած եւ հավանաբար աշխատանքից ու պայմանավորվածություններից ուշացող ուղեւորներից մի քանիսը դուրս գալով երթուղայինից, փորձեցին բացատրություն պահանջել պետավտոտեսուչից:

Վարորդների պես բոլոր ուղեւորներն էլ անգիր գիտեն նման հարկադիր կանգառների գինն ու դրա պատճառը: Եվ գուցե լռությամբ հարմարվելն է պատճառը, որ պետավտոտեսուչները թքած ունեն այն հանգամանքի վրա, որ մինչ իրենք սակարկում են վարորդի հետ, ուղեւորները մեքենայի մեջ սպասում են ու նյարդայնանում:

Վերից վար կաշառակերության դեմ պայքարի իմիտացիա անելով աչք ենք փակում հենց կաշառատվության այս փուլում օրինակի առջեւ: Հայաստանում կաշառքն սկսվում է փողոցից:

Կ. Գ.

Վթար եւ մեկ զոհ

Փետրվարի 13-ին Անաստաս Ս-ի վարած ՎԱԶ 2103 մակնիշի ավտոմեքենան Աշտարակ-Ապարան ճանապարհին բախվել է հանդիպակաց երթեւեկող ՄԱԶ 54322 մակնիշի ավտոմեքենայի կցորդին, որի հետեւանքով առաջին մեքենայի ուղեւոր՝ 1962 թ. ծնվ. Վարդուշ Սերոբյանը տեղում մահացել է: Կատարվում է նախաքննություն:

Մ. Մ.

ԱԶԳ

Անդրադարձ

Փետրվարի 11-ին, ժամը 15-ին Քյոլնի առաջնորդանիստ Ս. Սահակ-Մեսրոպ եկեղեցում մեծ բազմություն էր հավաքվել ունկնդրելու ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանին, որը Մյունխենում նույն օրն ավարտված կոնֆերանսից անմիջապես հետո ինքնաթիռով ժամանել էր գերմանահայության հետ հանդիպման: Արտգործնախարարին ուղեկցում էին խորհրդական Սալբի Ղարությունյան-Ղազարյանն ու Բեռլինում ՀՀ դեսպան Կարինե Ղազինյանը: Մինչ արտգործնախարարի բարձրախոսին մոտենալը, Հայաստանից եկած հյուրին հանրությանը ներկայացրեց Գերմանահայոց կենտրոնական խորհրդի փոխատենապետ Րաֆֆի Պետիկյանը, գնահատելով Վարդան Օսկանյանին որպես սփյուռքում եւ Հայաստանում ամենասիրված քաղաքական գործչի, իսկ Հայաստանի արտաքին քաղաքականությունը՝ խոհեմ, շրջահայաց ու ճկուն քնորոշումներով: ԳԿԽ փոխատենապետը հիշեցրեց Հայաստան-սփյուռք վերջին համաժողովի՝ սահմանամերձ գյուղերի վերականգնման ծրագիրը, ասես «հուշելով» ներկաներին արտգործնախարարի հետ հանդիպման գլխավոր առիթը:

«Այդ ծրագիրը մի նպատակ է հետապնդում՝ կառուցել մի վայր, ուր մեր հաջորդ սերունդները կկարողանան հանգիստ ապրել», ելույթը սկսեց արտգործնախարարը՝ սահմանամերձ գյուղերի վերականգնման ծրագրի կարեւորությունն ընդգծելով: Անկախության երկրորդ տասնամյակն ենք մտել: Համեմատության մեջ պատկերը հուսադրող է. մի կողմից՝ պիտի ճիշտ գնահատենք, մյուս կողմից՝ չգոհանանք, հաջորդ 15 տարիներին ավելին անենք: 15 տարին բավարար է զգալու՝ որոնք են մեր հնարավորությունները, եւ ամենակարեւորը պիտի տեսնենք՝ ինչ սխալներ ենք արել: Հաջորդ տարիներին մեր առջեւ նոր մարտահրավերներ են, ասաց պարոն Օսկանյանը, ներսում՝ ժողովրդավարություն, կոռուպցիայի դեմ պայքար: Ամբողջական ժողովրդավարական պետություն չենք դեռեւս: Այժմ երկրորդ սերնդի բարեփոխումների՝ ցավոտ մի շրջան պիտի մտնենք: Ժողովրդավարացումն ու ազատականացումը նոր տնտեսական ռեսուրսներ են մեզ տալիս:

Խոսելով արտաքին աշխարհում մեզ ուղղված մարտահրավերների մասին՝ արտգործնախարարը նկատել տվեց, թե Բաքու-Ջեյհանից հետո Ադրբեջանի դերն առավել մեծացել է, գազամուղի շնորհիվ Ադրբեջանի ձայնն ավելի լսելի է լինում, թուրք-ադրբեջանական հարաբերություններն առավել խորանում են: Թուրքիան ժխտում է Հայոց ցեղասպանությունը, եւ դա նրա պետական քաղաքականությունն է: ՄԱԿ-ը հսակ սահմանափակումներ է դնում Իրանի հանդեպ, եւ դրանից տուժելու է Հայաստանը: Վրաստան-Ռուսաստան հարաբերություններն ազդում են Հայաստանի վրա: Այս ամենը թույլ է տալիս ասել, թե հնարավոր է ստեղծվեն բաժանարար գծեր, մեկնաբանեց Հայաստանի արտգործնախարարը: Մեզ այսօր անհրաժեշտ է ճիշտ կողմնորոշվել, ճկուն քաղաքականություն վարել, դրանց բացասական հետեւանքները Հայաստանի համար հասցնել նվազագույնի, Կարս-Ախալքալաք-Թբիլիսի-Բաքուն ընկալվում է որպես քաղաքական ճնշման միջոց եւ սա շարունակվելու է: Իհարկե այս քաղաքականությունը նոր չէ, ասաց Վարդան Օսկանյանը՝ հիշեցնելով պատերազմի տարիները, երբ փլուզված տնտեսության պայմաններում հայ ժողովուրդը դիմագրավեց օտարի ծանրությունը՝ երկնիշ տնտեսական աճ ապահովեց, այնուհետեւ առաջին 15 տարիներին գրանցեց աղքատության նվազում, աշխատատեղերի ստեղծում, կենսամակարդակի բարելավում, որոնք ոգեշնչող են: Կարծում եմ, կկարողանանք հաղթահարել նոր մարտահրավերները, հույս հայտնեց պարոն նախարարը՝ ընդգծելով, թե արտաքին քաղաքականությունը միջոց է ստեղծելու բարգավաճ պետություն, «մեր նպատակը ամուր Հայաստան ունենալն է»:

Խոսելով ԼՂ հարցի վերջնական ընկնող եկամուտով տարածաշրջանում առաջինն էինք, Ադրբեջանը մեզ հավասարվել եւ անցնելու է, Վրաստանը՝ նույնպես:

Այնուհետեւ արտգործնախարարին հարցեր ուղղելու հնարավորություն տրվեց լսարանին: Առաջին հարցը վերաբերում էր Ռուսաստանի՝ Հայաստանում նավթարդյունաբերական գործարան կառուցելու հավանականությանը: Արտգործնախարարը պարզաբանեց, որ Իրան-Հայաստանը գործարկվելու է շուտով՝ հայկական տարածքում աշխատանքները դեռ շարունակվում են, իրանական հատվածում պատրաստ են, ՀՀ էներգետիկայի նախարարը գտնվում է Իրանում եւ մտադրություն կա, որ հենց սահմանին կառուցվի նավթամշակման գործարան: Այս գանի՞ն պիտի ներկայացնի» հարցին արտգործնախարարն ասաց, թե իր կարծիքով ԱՄՆ ճանաչումից հետո Թուրքիան ավելի ընդգծելու է ժխտողական կեցվածքը, բայց ԱՄՆ-ին հետեւած բազմաթիվ այլ երկրների ճանաչումն ավելի մեծացնելու է ճնշումը Թուրքիայի վրա, մեզ համար առիթ տալով միջազգային ատյաններին՝ ՄԱԿ-ին կամ միջազգային դատարանին դիմելու: Արտգործնախարարը նկատել տվեց, թե Թուրքիան ստիպված կլինի Եվրոմիության անդամակցության ընթացքին ներքին ճնշմամբ հարցի հանդեպ ուրիշ դիրքորոշում ցուցաբերել:

Հանդիպմանը մասնակից վարդապետ Իսախանյանին երկու հարց էր հետաքրքրում՝ նվիրատվությունները

Վարդան Օսկանյան. «Մեր նպատակը ամուր Հայաստան ունենալն է»

«Նախորդ ընտրություններին մենք վրիպել ենք, հիմա տեղ չունենք»

հաստելով Վարդան Օսկանյանին որպես սփյուռքում եւ Հայաստանում ամենասիրված քաղաքական գործչի, իսկ Հայաստանի արտաքին քաղաքականությունը՝ խոհեմ, շրջահայաց ու ճկուն բնորոշումներով: ԳԿԽ փոխատենապետը հիշեցրեց Հայաստան-սփյուռք վերջին համաժողովի՝ սահմանամերձ գյուղերի վերականգնման ծրագիրը, ասես «հուշելով» ներկաներին արտգործնախարարի հետ հանդիպման գլխավոր առիթը:

կարգավորման մասին արտգործնախարարն ասաց. «Հասնելու ենք դրան, բայց ինչքան ժամանակ կպահանջվի, դժվարանում եմ ասել»: Պրն Օսկանյանը խոսելով «դրական տեղաշարժերի» մասին՝ հիմնավորեց. «Եթե մի քանի տարի առաջ ԼՂ ինքնորոշման մասին խոսելը միջազգային հանրության համար անընդունելի էր, հիմա հասկանալի է»:

Թուրքիայի հետ հարաբերությունների հարցն էլ, բնականաբար, չվրիպեց ուշադրության առարկա դառնալուց: «Հրանտ Դինքի սպանությունից հետո մի լույս բողբոջեց՝ Թուրքիան զգալով իր քաղաքական սխալը, կկարողանա օգտագործել պահը՝ որոշ ճշգրտումներ կմտցնի իր քաղաքականության մեջ: Բայց դա տեղի չունեցավ: Թուրքիան առավել մեծ միջոցներ է ներդնում ներսում եւ դրսում ժխտելու Հայոց ցեղասպանությունը: Եվ սա մնում է մեր մեծագույն մարտահրավերը: Մեզ մնում է ուժեղացնել մեր տնտեսությունը: Այստեղ է, որ առավել կարեւորվում է սփյուռք-Հայաստան հարաբերությունը: Մեր պատմության մեջ չի եղել մի այսպիսի պահ, ասաց արտգործնախարարը, որ սփյուռքի եւ Հայաստանի շահերն այսքան համընկնեն: Սփյուռքն ունի հայապահպանման խնդիր՝ նոր սերնդի համար ինքնությունը կապվում է ոչ թե անցյալի, այլ Հայաստանի հետ: Հայաստանն էլ իր սփյուռքի կարիքն ունի: Այսօր մեր տնտեսության ամենախոցելի հարցերից մեկը գյուղի եւ քաղաքի հսկայական տարբերությունն է: Հատկապես սահմանամերձ գյուղերի վիճակը բավականին ծանր է, առանձնահատուկ պետական, հայկական, սփյուռքյան միջամտություն է պահանջում:

Արտգործնախարարը ծանուցեց, որ այժմ 50 գյուղ վերականգնելու ծրագիր կա: Շեշտելով, թե «Հայաստան» հիմնադրամը մեր անկախության ամենավստահելի կառույցներից մեկն է, արտգործնախարար Օսկանյանը տեղեկացրեց, թե այդ ծրագիրն էլ իրականացնելու է համահայկական այդ կառույցը: Այնուհետեւ նախարարը գնահատեց հիմնադրամի Գերմանիայի մասնաճյուղի աշխատանքը. «Քիչ փող չէ տարեկան 60-70 հազար եվրո հավաքելը»:

Մեր ամենամեծ մարտահրավերը հաջորդ տարիներին երկնիշ տնտեսական աճ ապահովելն է, հատուկ ընդգծեց ՀՀ կառավարության ներկայացուցիչը: Մեծ հարված կլինի, եթե մի քանի տարի հետո տեսնենք, որ տարածաշրջանում ամենահետն ենք ընկել, մտահոգություն հայտնեց արտգործնախարար Օսկանյանը՝ հիշեցնելով, թե 1 շնչին բաժին դափարը կա, բայց փորձագետների մակարդակով պիտի ճշգրտվի՝ տնտեսական հիմնավորումներն արդարացվա՞ծ են:

Հայաստան-Վրաստան հարաբերությունների մասին հնչած հարցին ի պատասխան պրն Օսկանյանը շեշտեց, թե «դրանք բավականին լավ հարաբերություններ են»: Վրաստանը մեզ համար ստրատեգիական նշանակություն ունեցող երկիր է: Վրաստանի հետ ընդհանուր շահեր ունենք: Մի կողմից՝ Ադրբեջանը, մյուս կողմից՝ Թուրքիան փորձում են Վրաստանին մեկուսացնել Հայաստանից: Վրաստանը դա գիտակցում է:

Պատասխանելով ներկաներից մեկի՝ «Հայաստանի համար Թուրքիայի հետ սահմանի բացման կարեւորությունը՝ հաշվի առնելով խուլամացման եւ այլ վտանգներ» հարցին արտգործնախարարն ասաց, թե «Հակառակ բարդություններին, մեծ հաշվով սահմանի բաց լինելու առավելությունը մեծ է, իսկ մյուս խնդիրները կարելի է լուծել օրենսդրական ճանապարհով»: Շարունակելու ենք Հայոց ցեղասպանության ճանաչման գործընթացը՝ Թուրքիայի հետ առանց նախապայմանների նորմալ հարաբերություններ սկսելու առաջարկով: Արտգործնախարարի այս հայտնի ձեւակերպմանն իր դժգոհությունը հայտնեց ներկաներից մեկը՝ դամասկոսահայ բժիշկ Պիեռ Բլուտյանը. «Թուլության նշան չէ՞: Ինչո՞ւ մենք Թուրքիայի առջեւ Հայոց ցեղասպանության հարցն իբրեւ նախապայման չենք դներ»: Ի պատասխան Հայաստանի արտգործնախարարն ասաց, թե խնդիրները պիտի միշտ փորձել լուծել պետական մակարդակով, ուստի պետական հարաբերությունների ստեղծումը անհրաժեշտություն է:

Գերմանահայ ուսանողներից մեկին հետաքրքրում էր, թե երբ հնարավոր կլինի Հայաստանի քաղաքական դաշտում սփյուռքի առավել լայն ներգրավվածությունը: Վարդան Օսկանյանը իրազեկեց, թե շատ մոտ է երկքաղաքացիության օրենքի ընդունումը: Համոզված եմ, որ առաջին, երկրորդ, երրորդ ընթերցմամբ ԱԺ-ն կընդունի նախագիծը, իսկ դրանից հետո ՀՀ քաղաքացիություն ստանալը շատ հեշտ է լինելու, բայց ստանալու համար պիտի Երեւանում լինել: Շատ լիբերալ օրենք է, Հայաստանը սփյուռքին մերձեցնող օրենք է, գնահատեց արտգործնախարարը: Պատասխանելով հաջորդ՝ «ԱՄՆ Կոնգրեսում Հայոց ցեղասպանության ընդունումից հետո Թուրքիայի չճանաչելու պարագայում Հայաստանը ի՞նչ ատյանների պիտի դիմի՝ հարցը ՄԱԿ-ի՞ն, միջազգային դատարա-

րին հայաստանցիների մասնակցությունը եւ արտագաղթը, գյուղերից քաղաք հոսքն ինչպիսի արտահայտություն ունի ներկայում: Վարդան Օսկանյանը մեկնաբանելով, թե գյուղերից քաղաք հոսքը պիտի կասեցվի հենց հիշյալ ծրագրերով՝ տեղեկացրեց, թե Հայաստանից 1,5 միլիոն մասնակցել են գյուղական ծրագրին: Բարեգործության մշակույթը կամաց-կամաց է մտնում հայաստանյան առօրյա, ասաց նախարարը՝ պարզաբանելով, թե արտերկրի նման գործարարի բարերարությունը դեռ տնտեսական շահագրգռությամբ չի պայմանավորվում: Արտագաղթը տարեցտարի նվազում է: Շատ որոշ տվյալների, թիվը 0-ի է հավասար, սրան չեմ հավատում, ասաց պրն Օսկանյանը, հավելելով՝ բայց ավելի քիչ է, քան երբեւէ եղել է: Ամենացավալին այն դեպքում է, երբ ունեւոր են ու հեռանում են՝ երեխաների ապագայի համար հեռանկար չտեսնելով: Արտագաղթը կանխելու համար ժողովրդին պիտի հեռանկարը, տեսլականը ցույց տալ, ընդգծեց Վարդան Օսկանյանը՝ ընտրությունների դերը շեշտելով. «Նախորդ ընտրություններին մենք վրիպել ենք, հիմա տեղ չունենք: Կարծում եմ, այս ընտրությունները Հայաստանի համար լինելու են շատ կարեւոր՝ ո՞ւմ պիտի ընտրենք, ինչպիսի՞ խնդիր պիտի դնենք: Ազգովին պիտի օրակարգը ձեւավորենք, հետո տեսնենք, թե քաղաքական որ ուժերը կարող են դա լուծել, ասաց Հայաստանի արտգործնախարարը:

Ներկաներից մեկին հետաքրքրում էր, թե Հայաստանն ինչո՞ւ Հրանտ Դինքի սպանության առթիվ միջազգային դատարան չդիմեց՝ ինչպես Լիբանանի վարչապետի սպանության առիթով արվեց: Վարդան Օսկանյանը նկատել տվեց, թե Դինքը քաղաքական գործիչ չէր, ուստի նման քայլեր ձեռնարկելու կարիք չկար:

Հարց եղավ նաեւ դոլարի արժեզրկման ու Երեւանը ամենաթանկ քաղաքների ցուցակում 21-րդը լինելու մասին: Հայաստանը բավական թանկ տեղ է, կարծիք հայտնեց ՀՀ պաշտոնյան, ում մեկնաբանությամբ դոլարի արժեզրկման հիմնական պատճառը այդ արտարժույթի մեծ ծավալների հոսքն է Հայաստան: Ունկնդիրներից մեկը հետաքրքրվեց Հայաստանում իրավահայության ներգաղթի խնդիրներով: Արտգործնախարարը հայտնեց, թե ՀՀ-ում 300- 400 ընտանիք կա, ում խնդիրների հանդեպ պետությունը հոգածություն ունի, բայց «այսօր Հայաստանը հնարավորություն չունի զանգվածային ներգաղթ կազմակերպելու»:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ,
Բոնն, Գերմանիա

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Հեռուստատղծություն կամ եվրոպային ինտեգրվելու ճանապարհին

Երբ փետրվարի 8-ին **«Ազգը»** հանդես եկավ «Հեռուստատեսության «խարզչության» ազդեցությունների եւ դրա մեկօրյա բարոյականության մասին» ընդարձակ հոդվածով, հետաքրքրությունս շարժվեց եւ որոշեցի խախտել ինքս ինձ համար սահմանած տաբուն:

Մոտ մեկ ամիս է արդեն, ինչ Հ1 հեռուստաընկերությամբ հեռարձակվող «գեղարվեստական» ֆիլմերը եւ, ընդհանրապես, հաղորդումները՝ բացառությամբ «Հայլուրի» եւ մեկ-երկու հաղորդաշարի, չեմ դիտում: Վերջին անգամ Հ1-ով դիտածս «գեղարվեստական» ֆիլմը, իմ խորին համոզմամբ, պարզապես խթանիչ ազդեցություն է ունենալու ինքնասպանության հակվածների համար, մինչդեռ ինքնասպանությունները մեր երկրում առանց այդ ֆիլմի էլ քիչ չեն: Մամուլում գրեցի այդ ամենի մասին, Հ1-ի պատասխանատուները ձայն ծպտուն չհանեցին, պարզապես, ինչպես փետրվարի 8-ին եւս մեկ անգամ համոզվեցի, շարունակեցին իրենց վնասակար գործը, թեկուզ այլ դրսեւորմամբ:

Այնուամենայնիվ, այդ օրը որոշեցի բացառություն անել ու եւս մեկ անգամ ճշտել՝ ինչպես ես, այնպես էլ **«Ազգի»** հոդվածագիրը սխալվո՞ւմ ենք արդյոք, թե ոչ:

Տաբուն խախտելուն նպաստեց նաեւ «Հայլուրի» հիմնական թողարկման ավարտին հաղորդված այն տեղեկությունը, որ անմիջապես հետո ցուցադրվելիք «Խորություն» ֆիլմը ֆանտաստիկայի ժանրի է: Անկեղծ ասած, դրա մեծ սիրահարն եմ:

«Խորությունը» չդիտած ընթերցողին միանգամից ասեմ, որ ամերիկյան արտադրության այդ ֆիլմում և՛ միստիկա կա, և՛ քրիստոնեության կողմից մերժելի անհավատություն, բայց զայրույթի տեղիք տվողն առավելապես զարշաբանության այն դրվագներն են, որ առկա են նշված ֆիլմում: Մասնավորապես ի՞նչ պատկերների եւ արտահայտությունների մասին է խոսքը:

Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի տարիներին ամերիկյան սուզանավում նավաստիներից մեկը, ինչպես ֆիլմում է պատկերված, տպանեց սուզանավ տեղափոխված գերմանացի վիրավոր թե հիվանդ մի զինվորականի: Քիչ անց ամերիկյան նավաստիներից երկուսը նրա դիակը բարձրացրին սուզանավի մի հարկաբաժնից մյուսը: Նրանցից մեկը, որ շտապում էր, ծառայակցին դիմելով ասաց. «Դու դրան բարձրացնո՞ւմ ես, թե չի՞նում ես»: Տրված պատասխան խոսքում հնչեց մեկ այլ զազրելի արտահայտություն՝ «անդամը աչքս էր մտցնում»: Ահա եւ նույն ֆիլմից մեկ այլ «գոհար». «Անգլիա» բառից քո բանը կանգնում է»: Ընթերցողից հազար անգամ ներողություն ենք խնդրում այս մեջբերումների եւ ակամա կրկնության համար, որոնց նպատակն ընդամենը փաստելն է Հ1-ով մատուցված այդ «գեղարվեստական», իրականում՝ հակագեղարվեստական, հակամշակութային ֆիլմի էությունը: Ի դեպ, նմանաբնույթ արտահայտություններ Հ1-ով ցուցադրված այլ ֆիլմերում էլ են եղել:

Հավելենք նաեւ, որ «Խորություն» ֆիլմը ցուցադրվեց հայերեն թարգմանությամբ եւ այնպիսի ժամի («Հայլուրի» հիմնական թողարկումից անմիջապես հետո), երբ էկրանի առջեւ առավել մեծաքանակ հեռուստադիտողներ էին, այդ թվում նաեւ՝ անչափահասներ:

Մնում է հարցնել՝ մինչեւ ե՞րբ պետք է շարունակվի այս խայտառակությունը, ամենաթողությունը, անբարոյականության հաղթարշավը «Հանրային» հեռուստաընկերության եթերում: Պետություն կա՞, թե՞ անտերություն է: Ե՞րբ են պատժվելու այս ամենի հետեւում կանգնած անձինք, որոնք, դասելով կինոյում իրենց նախասիրություններից, հավանաբար սեռական առումով շեղված, այլասերված անձինք են: Եթե սրանք են «եվրոպական արժեքներ»-ը, որոնք այնքան ջանադրաբար քարոզում կամ ներկայացնում են Հ1-ի պատասխանատուները, ապա չեմ կասկածում, որ մեր ժողովուրդը համապատասխան հետեւություններ կանի:

ԱՐԹՈՒՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Ստամբուլի դատախազությունը դիմում է թուրքական գաղտնի ծառայություններին

Ճշտելու համար՝ Յասին Հայալը «իրազեկի՞չ» է, թե՞ ոչ

Ստամբուլի դատախազությունը, որի վարույթում է «Ակօսի» գլխավոր խմբագիր Հրանտ Դինքի սպանության գործը, գրավոր դիմել է Ազգային հետախուզական կազմակերպությանը, Անվտանգության գլխավոր վարչությանը եւ ժանդարմերիայի զորահրամանատարությանը հետեւյալ հարցով. «Էրհան Թունջելը, Ջոշքուն Իղջին եւ Յասին Հայալը որպես «իրազեկիչ» ծառայե՞լ են ձեզ, եթե այո, ո՞ր ժամանակահատվածում եւ ինչպիսի՞ն է եղել նրանց ծառայության բնույթը»:

Դատախազության դիմումի մասին փետրվարի 14-ի համարում նշել է կառավարամետ «Ենի շաֆաք» թերթը, հիշեցնելով, որ 2004 թ. հոկտեմբերի 24-ին «Մակդոնալդս» սրճարանում Յասին Հայալի իրականացրած ռմբահարությունից հետո Տրապիզոնի անվտանգության վարչության պետ Ռամազան Աքյուրեկը համոզել է Էրհան Թունջելին «իրազեկիչ» դառնալ: Հաղորդած օպերատիվ տվյալների դիմաց Թունջելը վարձատրվել է 50-150 լիրա (35-100 ԱՄՆ դոլար):

2006 թ. փետրվարի 17-ին Թունջելի տվյալների հիման վրա Տրապիզոնի անվտանգության վարչությունը նախազգուշացրել է Ստամբուլի համանուն վարչությանը. «Հրանտ Դինքին սպանելու են»: Այս տվյալը հայտնելու համար Թունջելին վճարել են 250 լիրա (175 դոլար): 2006 թ. նոյեմբերի 23-ին Թունջելը, խզելով իր կապերը ոստիկանության հետ, սկսել է որպես «իրազեկիչ» ծառայել ժանդարմերիայի հետախուզության համար:

Հունվարի 31-ին Ստամբուլի անվտանգության վարչության ահաբեկչության դեմ պայքարի բաժինը հարցաքննել է նաեւ Յասին Հայալի հորաքրոջ ամուսին Ջոշքուն Իղջիին, որը Տրապիզոնում պետական ծառայող է: Հարցաքննության ընթացքում պարզվել է, որ Հրանտ Դինքի դեմ պատրաստվող մահափորձի մասին ժանդարմերիայի հետախուզության վարչությանը իրազեկել է նաեւ Իղջին: Իր ցուցմունքի համաձայն, Իղջին, որպես «իրազեկիչ» սկսել է ժանդարմերիային ծառայել սկսած 2004 թ.: Մինչեւ 2006 թ. նա կարեւոր տվյալներ է հաղորդել Յասին Հայալի գործունեության ու ծրագրերի մասին:

Ինչ վերաբերում է Հրանտ Դինքի սպանությանը, ահա թե ինչ է ասել Իղջին. «2006-ի հուլիսին Փելիթլի թաղում (Տրապիզոն) խոսակցություն էր տարածվել, թե Յասին Հայալը պատրաստվում է սպանել մի լրագրողի: Հանդիպելով նրա հետ, ճշտեցի: Նա ինձ ասաց, որ սպանելու է Հրանտ Դինքին: Իսկ ես, Դինքին սպանելու նրա մտադրության մասին այս տեղեկությունը իսկույն փոխանցեցի ժանդարմերիայի հետախուզության վարչության այն երկու աշխատակիցներին, որոնք ինձ հետ կապ էին պահպանում»:

Ստամբուլի դատախազության վերոհիշյալ դիմումը գաղտնի ծառայություններին հիմք է տալիս ենթադրելու, որ «իրազեկիչ» է եղել նաեւ Յասին Հայալը: Այլապես դատախազությունը, այս հանգամանքը ճշտելու համար, գրավոր դիմում չէր ներկայացնի ոչ Անվտանգության գլխավոր վարչություն, ոչ Ազգային հետախուզական ծառայություն, ոչ էլ ժանդարմերիայի զորքերի գլխավոր հրամանատարություն:

Հ. ՉԱՔՐՅԱՆ

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

Իրանում գվարդիականների ավտոբուս է պայթեցվել

Մուքթադա աս-Սադրը Իրանու՞մ է

Իրանի հարավ-արեւելքում՝ Աֆղանստանի եւ Պակիստանի սահմանի մոտ գտնվող Զահեդան քաղաքում երեկ ավտոբուսի պայթյունից 18 մարդ է զոհվել: Կա 31 վիրավոր: Իռնա պաշտոնական գործակալության հաղորդման համաձայն, ռումբը դրված է եղել ավտոմեքենայում եւ պայթեցվել է Հեղափոխական գվարդիայի զինվորների ավտոբուսի անցման պահին: Ձերբակալվել է 5 կասկածյալ:

Գվարդիայի հրամանատարներից մեկը՝ Քասիմ Ռեզային, BBC-ին տված հարցազրույցում միջադեպն անվանել է ահաբեկչություն եւ այս կապակցությամբ մեղադրել է ապստամբներին: Հաղորդվում է, որ պայթյունի կազմակերպման մեջ կասկածվող անձինք արդեն ձերբակալված են: Իսկ նախօրեին, ըստ Իռնա գործակալության, հրաձգության ժամանակ սպանվել էր ահաբեկչության գլխավոր կազմակերպիչը, որի խմբավորումը փորձում էր ապակայունացնել Սիստանի իրադրությունը:

Զահեդան քաղաքը Սիստանի նահանգում է, որտեղ անցյալում եւս եղել են բռնարարքներ: Անցյալում պայթեցումների եւ առեւանգումների համար մեղադրվել էր շիաների «Ալլահի բրիգադներ» արմատական խմբավորումը:

Իրանի իշխանությունները Մեծ Բրիտանիային եւ ԱՄՆ-ին մեղադրում են սահմանամերձ շրջաններում էթնիկական փոքրամասնությունների ապստամբական ուժերին աջակցելու մեջ: Զահեդանի շրջանում հաճախ տեղի են ունենում անվտանգության ուժերի եւ թմրադեղերի առեւտուր անող զինված խմբավորումների բախումներ:

Երեկվանից լուրեր են պտտվում, թե Իրաքի շիա արմատականների հոգեւոր առաջնորդ, իմամ Մուքթադա աս-Սադրը թաքնվում է Իրանում: Ամերիկյան հետախուզության տվյալներով, նա Իրաքից Իրան է անցել 2-3 շաբաթ առաջ:

Ենթադրվում է, որ աս-Սադրն ապահովության նկատառումներով Իրան է տեղափոխվել իր երկու օգնականների սպանությունից հետո, որը տեղի ունեցավ փետրվարի 4-ին Դիյալայի նահանգում:

Սակայն Իրաքի խորհրդարանում աս-Սադրի ներկայացուցիչ Սալեհ ալ Աջիլին հերքել է նրա տարագրմանն առնչվող լուրերը:

Աս-Սադրը Իրաքում գլխավորում է շիա ապստամբների «Մահդիի բանակ» կազմակերպությունը, որն ԱՄՆ-ը համարում է Իրաքի միավորման եւ Բաղդադի անվտանգության խոչընդոտ: Ամերիկյան զորքերին 2004 թ. երկու անգամ պարտության մատնած «Մահդիի բանակն» ամբաստանվում է ահաբեկչության եւ բռնարարքների մեջ:

Վարչապետ Նուրի ալ Մալիքին եւս շիա է եւ մինչեւ օրս շիա ապստամբների նկատմամբ կտրուկ միջոցառումների չի դիմել, որպեսզի չզրկվի աս-Սադրի աջակցությունից:

«Այցը ծրագրված էր նախօրոք, որեւէ առնչություն չունի հայկական բանաձեւի հետ»

Վաշինգտոնում հայտարարում է թուրքական զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետը

Պաշտոնական այցով Վաշինգտոնում գտնվող թուրքական զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետ Յաշար Բույուքանըթին երեկ Սպիտակ տանը պետք է ընդունեին ԱՄՆ-ի փոխնախագահ Դիք Չեյնին եւ նախագահ Բուշի ազգային անվտանգության հարցերով խորհրդական Սթիվեն Հեդլին: Նրա հանդիպումների օրակարգում Իրաքի քաղաքական զարգացումներին, PKK-ի դեմ համատեղ պայքարին եւ Հայոց ցեղասպանության բանաձեւին առնչվող այդ նույն հարցերն են, ինչ Թուրքիայի արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլի օրակարգում է:

ԱՄՆ կատարած այցը Գյուլին հիասթափություն էր պատճառել հատկապես Հայոց ցեղասպանության բանաձեւը կանխարգելելու նախաձեռնության առումով: Ինչպիսի՞ արդյունքի կհանգեցնի գլխավոր շտաբի պետի նախաձեռնությունը, հայտնի կդառնա նրա հանդիպումներից հետո: Բայց որ նա երեկ մասնակցելով ԱՄՆ-ում Թուրքիայի դեսպանատանը իր պատվին կազմակերպված ընդունելությանը, ելույթ է ունեցել եւ անդրադարձել է ԱՄՆ-ի Կոնգրեսում Հայոց ցեղասպանության բանաձեւի ընդունման հավանականությանը, վկայում է Թուրքիայի այդ հավանականությունից բխող մտահոգության մասին:

Բույուքանըթը, ըստ CNN-թուրքի, ասել է. «Եթե այդպիսի բան կատարվի, ապա մենք կվիրավորվենք, դա մեզ կհուզի: Այդ հարցը վշտացնում է մեզ: Դրանով հանդերձ, չեմ ուզում բանավեճի մեջ մտնել, թե (բանաձեւի) ընդունման դեպքում մենք էլ հակաքայլերի կդիմենք: Չեմ ուզում այդպիսի բաներ ասել, մենք ամերիկյան զինված ուժերի հետ համատեղ աշխատում ենք: Իբրեւ զինվորական ես չեմ կարող կամք թելադրել ԱՄՆ Կոնգրեսին: Այդ մասին մտքովս անգամ չի անցել, սակայն համոզված եմ, որ ԱՄՆ-ի ողջամիտ քաղաքացիները կխուսափեն Թուրքիային ցավ պատճառելուց»: Վերջում գլխավոր շտաբի պետը ընդգծել է, որ իր այցը նախօրոք էր ծրագրված, որեւէ առնչություն չունի ԱՄՆ Կոնգրեսին ներկայացված հայկական բանաձեւի հետ:

Հ. Չ.

Լիբանանը հարգեց Ռաֆիկ Հարիրիի հիշատակը

Պայթյունների համար մեղադրվում է Սիրիան

Լիբանանում կառավարող «Մարտի 14» կոալիցիան Սիրիայի վարչակազմին մեղադրել է փետրվարի 13-ի ահաբեկչության համար, երբ Բեյրութի մոտակայքում երկու ավտոբուսների պայթյուններից զոհվեցին 3 եւ վիրավորվեցին երեք տասնյակ անձինք: Ֆրանսպրեսը մեջբերում է վարչապետ Ֆուադ Սինիորայի խոսքերը, որը խոստացել է «հետապնդել եւ գտնել ահաբեկիչներին»:

«Մարտի 14» կոալիցիան համաշխարհային ընկերակցությունից պահանջել է պատժամիջոցներ ձեռնարկել Սիրիայի դեմ, որպեսզի վերջ դրվի Լիբանանում Սիրիայի հանցագործություններին: Միաժամանակ լիբանանցիներին կոչ է արվում միասնական լինել եւ թույլ չտալ քաղաքացիական նոր պատերազմ:

Փետրվարի 13-ի ահաբեկչությունը դատապարտեցին մի շարք երկրների ղեկավարներ, իսկ ՄԱԿ-ի ԱԽ-ն որոշեց արտահերթ նիստ հրավիրել: Ի դեպ, պայթյունները տեղի ունեցան Լիբանանի նախկին վարչապետ Ռաֆիկ Հարիրիի սպանության 2-րդ տարելիցի նախօրեին, երկրում առաջացնելով որոշակի լարվածություն:

Չնայած դրան, երեկ բյուրավոր լիբանանցիներ Բեյրութում եւ այլուր հարգեցին Հարիրիի հիշատակը: Ֆրանսպրեսը նշում է, որ առավոտվանից հազարավոր մարդիկ հավաքվել էին մայրաքաղաքի կենտրոնում՝ Նահատակների հրապարակում, որի մատույցները պահպանում էին զինվորները: Քաղաքում շրջում էին բազմաթիվ պարեկախմբեր եւ զրահամեքենաներ:

Ռաֆիկ Հարիրիի որդու՝ կառավարող կոալիցիայի հայտնի գործիչ Սաադ Հարիրիի խոսքերով, փետրվարի 13-ի պայթյունների կազմակերպիչները չկարողացան ահաբեկել լիբանանցիներին, որոնք հաջորդ օրը միահամուռ կերպով վերհիշեցին 2005 թ. փետրվարյան դեպքերը, երբ ականված ավտոմեքենայի պայթյունից զոհվեցին Ռաֆիկ Հարիրին եւ 22 այլ անձինք:

Այն ժամանակ սիրիական զորքը դեռ Լիբանանում էր: Բայց 2005 թ. մարտի 14-ի հակասիրիական հուժկու ելույթներից հետո սիրիացիներն ստիպված եղան հեռանալ:

Չնայած դրան, Հարիրիի սպանության հետեւանքները մինչեւ օրս որոշակի լարվածություն են առաջացնում Լիբանանի քաղաքական կյանքում: Սպանության պատվիրատուների հայտնաբերման նպատակով միջազգային դատարան ստեղծելու կառավարական նախագիծը 2006 թ. նոյեմբերին սիրիամետ 6 նախարարների դրդեց հրաժարական տալ, էլ ավելի խորացնելով ներքին ճգնաժամը:

Արեւմտամետ մեծամասնությունը սիրիամետ եւ իրանամետ ընդդիմությանը մեղադրում է դատարանի ստեղծմանը խոչընդոտելու մեջ, որպեսզի թաքցվի Սիրիայի մեղսակցությունը 2005 թ. փետրվարի 14-ի դեպքերին:

Գ. Ռ.

Իսրայելի վարչապետն Անկարայում

Նրա այցը Թուրքիա անցնում է լարված մթնոլորտում

Երեկ վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանի հրավերով Թուրքիա է մեկնել Իսրայելի վարչապետ Եհուդ Օլմերտը: Նրան Անկարայում կընդունի նախագահ Ահմեդ Նեջդեթ Սեզերը, Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովի՝ Մեջլիսի նախագահ Բյուլենթ Արընչը: Ինչ վերաբերում է վարչապետ Էրդողանի հետ Օլմերտի հանդիպմանը, ապա կողմերը Պաղեստին-Իսրայել հակամարտությանը, Լիբանանի եւ Իրաքի քաղաքական զարգացումներին, ինչպես նաեւ Իրանի միջուկային ծրագրին առնչվող խնդիրների կողքին կքննարկեն նաեւ Սեւ ծով-Կարմիր ծով էներգետիկ ուղու նախագիծը:

Այս ուղին աշխարհում աննախադեպ է լինելու, որովհետեւ ենթադրում է նավթի, բնական գազի, ջրի եւ էլեկտրաէներգիայի միաժամանակյա փոխադրումը միեւնույն նախագծով: Ի դեպ, սա վարչապետ Օլմերտի առաջին այցն է Թուրքիա, որը դեռեւս նախատեսվում էր 2006 թ. օգոստոսի 24-25-ին: Սակայն Լիբանանում Իսրայելի սանձազերծած պատերազմի, առավել եւս այդ պատերազմում խաղաղ բնակչության նպատակամղված ոչնչացման պատճառով վարչապետ Էրդողանը հրաժարվել էր Օլմերտին ընդունելուց:

Թեեւ թուրք-իսրայելական տարաձայնություններն անմիջականորեն ներազդում են ԱՄՆ-ի հետ Թուրքիայի հարաբերությունների վրա, այնուամենայնիվ, վարչապետ Էրդողանը շարունակում է հակադրվել Իսրայելի ձեռնարկումներին եւ քննադատում դրանք: Օրերս Իսրայելը ձեռնամուխ էր եղել իսլամական աշխարհում Մեքքայից եւ Մեդինայից հետո կարեւորագույն երրորդ սրբավայրի՝ Երուսաղեմի Ալ Աքսա մզկիթի տարածքում կամուրջի կառուցման պատրվակով պեղումների կատարման աշխատանքներին:

Չնայած իսլամական աշխարհի բուռն հակազդեցությանն ու շինարարության վերաբերյալ Իսրայելի ղեկավարների հրապարակած հայտարարություններին, այդ աշխատանքներն, ըստ երեւույթին, շարունակվում են: Այլապես վարչապետ Էրդողանը այցից մեկ օր առաջ հեռախոսով չէր նախազգուշացնի վարչապետ Օլմերտին, պահանջելով դրանց դադարեցումը: Ավելին, նույն օրը՝ փետրվարի 13-ին, նա Մեջլիսում դիմելով իր խմբակցության անդամներին, նախ հիշեցրել է սրբավայրերի պահպանման վերաբերյալ միջազգային համաձայնագրերի մասին, ապա եւ ասել. «Իսրայելը պարտավոր է հարգել միջազգային համաձայնագրերը: Ոչ ոքի չի տրված երկնային երեք կրոնների սրբավայրերից Երուսաղեմում իրականացնել «փաստի առջեւ կանգնեցնելու» քաղաքականությունը: Իսրայելի կառավարությունը պետք է հրաժարվի միակողմանի որոշումներից եւ որդեգրի այնպիսի դիրքորոշում, որը չդառնա լարվածության հետագա սրման պատճառը»:

Վերջում վարչապետ Էրդողանը ընդգծել է, որ Երուսաղեմի Ալ Աքսա մզկիթի հարցից բխող մտահոգությունը Անկարայում փոխանցվելու է Թուրքիա այցելող Իսրայելի վարչապետ Օլմերտին: Վարչապետ Էրդողանի վերոհիշյալ նախազգուշացումը, դրա առնչությամբ Մեջլիսում ելույթն ու Ալ Աքսայի հարցը Օլմերտի առջեւ հենց Անկարայում բարձրացնելու պատրաստակամությունը հիմք է տալիս ենթադրելու, որ Իսրայելի վարչապետի այցը Թուրքիա անցնելու է լարված մթնոլորտում:

Հ. Չ.

Մշակույթ

Մինասի որմնանկարները պետք է փրկել ոչնչացումից

Մինաս Ավետիսյանի ստեղծագործական ժառանգության կարեւոր մաս են կազմում որմնանկարները, որոնցից շուրջ մեկ տասնյակ նա արել է Գյումրու նախկին արդյունաբերական ձեռնարկությունների շենքերում եւ Շիրակի որոշ գյուղերի մշակույթի տներում, 1970-74 թվականների ընթացքում: Այս գործերից երեքը զոհ են դարձել երկրաշարժին, իսկ մնացածներից մեծ մասին նույնպես կորստյան վտանգ է սպառնում, եթե դրանց պահպանման ու վերականգնման համար անհապաղ միջոցներ չձեռնարկվեն: Օրերս նման ահազանգ է հնչեցրել Գյումրու «Կայունություն եւ առաջընթաց» հասարակական կազմակերպությունը, որը տեղի նկարիչների հետ խորհրդակցելով եւ համագործակցելով քաղաքային ու մարզային մշակույթի բաժինների պատասխանատուների հետ, մինչ այդ Մինասի որմնանկարների վիճակի ուսումնասիրություն է կատարել:

Հիշյալ կազմակերպության նախագահ, պրոֆեսոր Սերգեյ Նազարեթյանի հայտնած տեղեկություններով՝ վատթար վիճակում է հատկապես Վահրամաբերդ գյուղի երկրաշարժից քանդված մշակույթի տան որմնանկարը, որը կրող պատը թեեւ մնացել է կանգուն, սակայն տեղումների ժամանակ նկարի ներկը լվացվում-ոչնչանում է: Առավել վատ վիճակում են նաեւ նախկին «Գալվանոմետր» գործարանի շինությունում արված երեք գործերը, որոնցից մեկը վնասված է, իսկ երկու փորերի կեսը չկա, ծեփերը պոկվել են: Այս եւ այլ դեպքերում շենքը վաճառվել է՝ առանց որմնանկարի արժեքն ու նրա հետագա ճակատագրի խնդիրը հաշվի առնելու: Ուսումնասիրող խմբի կարծիքով՝ նշված երկու դեպքում էլ նկարները փրկելու համար պետք է տեղափոխել այլ տեղ: Դրանք պատից ծեփով պոկելու տեխնոլոգիայով ժամանակին «Անալիտսարք» գործարանի որմնանկարը բուլղարացի մասնագետների օգնությամբ հաջողությամբ տեղափոխվել եւ հավաքվել է դրամատիկական թատրոնի շենքում: Ճիշտ է՝ դա զգալի գումար է արժեցել, բայց կարելի է մյուսներն առավել էժան անել՝ տեղի նկարիչ-վերականգնողներին ուսուցանելով այդ տեխնոլոգիան:

Տարբեր կարգի խնդիրներ կան՝ կապված էլեկտրատեխնիկական գործարանի նախկին կառույցում գտնվող չորս եւ «Քարշակմեքենա» ձեռնարկության (նախկին «Ստոմմաշինա» գործարան) երկու որմնանկարների հետ: Դրանցից առաջին դեպքում շենքը կիսափլված է եւ անհրաժեշտ է կամ ամրացնել-վերականգնել ու, ասենք, դարձնել մշակույթի օջախ, կամ որմնանկարները տեղափոխել, իսկ երկրորդում որմնանկարներից մեկը միջնորմի վրա է նկարված եղել, կտրել են տեղափոխելու համար ու հիմա կեսը տեղում չէ: Այս շարքում համեմատաբար լավ վիճակում է Ազատանի գյուղական մշակույթի պալատի «Լեռներում» որմնանկարը:

Խնդրով զբաղվող մտավորականների խումբը անցած շաբաթվա վերջին աստիս-քննարկում էր կազմակերպել Գյումրու «Ասպարեզ» լրագրողական ակումբում, իսկ ավելի հանգամանալից քննարկում մտադիր է կազմակերպել Հայաստանի նկարիչների միությունում՝ մշակույթի նախարարության պատասխանատուների, Գյումրու եւ Շիրակի մարզի մշակույթի բաժինների վարիչների, հայտնի մտավորականների, մասնագետների եւ նկարչի հարազատների մասնակցությամբ: Մինասի որմնանկարները ոչնչացումից փրկելու համար առաջարկվում է նախ՝ դրանք իբրեւ համազգային արժեք, սահմանված կարգով հաշվառել եւ գրանցել որպես պետության կամ համայնքի սեփականություն: Պետք է հիմնավոր մտածվի եւ որոշվի յուրաքանչյուր որմնանկարի հետագա ճակատագիրը, դրանց անմխիթար վիճակը բարելավելու եւ անհրաժեշտ աշխատանքները կատարելու համար պետական, բարեգործական եւ այլ միջոցներ որոնվեն:

Գործը նախաձեռնողներն առաջին հարկավոր քայլն արել են: Բոլոր որմնանկարները մանրամասն լուսանկարվել են, ստեղծվել է թվայնացված երկու բազա. մեկը ներկայացնում է նկարների պատկերն այսօրվա վիճակում, մյուսում համակարգչային ծրագրերով այդ պատկերների վրա վնասված մասերի վերականգնման փորձ է արվել:

ԳՆԴԱՄ ՄԻՐՏՈՅԱՆ

ՀԱՐԿԱԴԻՐ ԶԳՈՒՇԱՑՈՒՄ

Հարկադիր զգուշացում վայոցձորեցիներին

Վայոց ձորի բոլոր բնակիչներին եւ Գերասիմ Սարգսյանի «Վայոց ձոր» գրքի բոլոր ընթերցողներին հարկադրված զգուշացնում ենք, որ հրատարակված այդ գիրքը հեղինակի անձնական նախաձեռնության, քմահաճույքի ու հնարագիտության ծնունդն է եւ որեւէ առնչություն չունի, ինչպես ինքն է ներկայացրել, «ԵՊՀ բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր» Սամվել Մուրադյանի հետ: Տեղեկացնենք, որ նրա 2001 թ. հրատարակած «Մալիշկա» գիրքը լույս է տեսել առանց մեր առաջաբանի եւ ահա թե ինչու:

Ժամանակին շատ հարգելի մի ընկերոջ հորդորով հանձն էինք առել անշահախնդիր խմբագրել Գ. Սարգսյանի «Մալիշկա» գիրքը: Երկարամյա խմբագրական աշխատանքի փորձով (շուրջ 15 տարի եղել ենք «Բանբեր Երեւանի համալսարանի» հանդեսի պատասխանատու քարտուղարն ու «Հայաստանի եւ հարակից շրջանների աշխարհագրական տեղանունների բառարանի» խմբագիրներից մեկը) շուրջ երկու տարվա ջանք ներդրեցինք, լեզվաոճական ու փաստական շտկումներ արեցինք, անհամ ու անարվեստ ոտանավորները հանեցինք, անգրագիտություններից ու ավելորդություններից մաքրեցինք ու գիրքը տեսքի բերինք, մեր խմբագրած տարբերակի համար գրեցինք նաեւ առաջաբան, բայց մեր բոլոր ջանքերը հեղինակը ի չիք դարձրեց: Նա առերես ցույց էր տալիս, թե իբր ընդունում է մեր դիտողություններն ու առաջարկները, նույնիսկ գոհունակություն էր հայտնում, բայց տպագրությունից առաջ տեսանք, որ նույնությամբ վերականգնել էր իր անգրագետ մտասեւեռումները (հետո իմացանք, որ մեր հրաժարվելուց հետո նա նույն կերպ է վարվել նաեւ մյուս խմբագրի՝ բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ Հրանտ Ադամյանի հետ, որը նույնպես հրաժարվել է. տես Վայոց ձոր, 2005, էջ 480-482):

Նկատելի էր նաեւ, որ Մալիշկայի նշանավոր մարդկանց հանդեպ դրսեւորվել էր աչառու եւ կողմնակալ վերաբերմունք. իր՝ Գերասիմի տոհմակիցները, բարեկամներն ու հարազատները արժանիքների, լուսանկարների բացարձակ գերազանցություն ունեին մյուս՝ առավել արժանավորների նկատմամբ: Առաջարկեցինք տպագրվելուց առաջ Մալիշկայում քննարկում կազմակերպել եւ ստանալ տեղացիների համաձայնությունը՝ վճռաբար հրաժարվեց: Մենք էլ մեր երկու տարվա չարչարանքից ու գրած առաջաբանից հրաժարվեցինք՝ սպառնալով նաեւ, որ մեր անունը կամ առաջաբանը գործածելու դեպքում կդիմենք դատարան: Նա «Մալիշկա» գիրքը 2001-ին հրատարակեց առանց մեր անվան եւ առաջաբանի:

Վերջերս զարմանքով իմացանք, որ նա ընդարձակել է գիրքն ու 2005-ին «Վայոց ձոր» խորագրով վերահրատարակել՝ 8-րդ էջում զետեղելով նաեւ «Մալիշկա» գրքի համար գրած մեր առաջաբանը:

Կրկնում ենք՝ մեր կարծիքը գրված է եղել «Մալիշկա» գրքի առիթով, որ պիտի լույս տեսներ մեր խմբագրությամբ, իսկ թե ինչու է Գ. Սարգսյանը տարիներ հետո առանց մեր համաձայնության այն քաքուն դրել «Վայոց ձոր» գրքում, միայն նրա՝ խորհրդային միլիցիոների փառամոլությունը գիտի:

Գրքի ընթերցողները, մեզ ճանաչող մտավորականները արդարացի զարմանք ու դժգոհություն են հայտնում, թե ինչու ենք անտեղի արժեւորել հավակնոտ անգրագիտությունն ու Վայոց ձորի աղճատված, խեղաթյուրված պատմությունը:

Հետագա թյուրիմացությունները կանխելու համար խոնարհաբար խնդրում ենք ընթերցողներին՝ անտեսել Գ. Սարգսյանի գրքում մեր անունով տպվածը եւ մեզ նրան մեղսակից չհամարել:

ՍԱՄՎԵԼ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՌԱԴԻՈԿԱՅԱՆԻ 80 ԱՄՅԱԿԻ ԱՌԹԻՎ

Ձայնը. Ավետիս Մեսումենց

Երիտասարդ ուսանողներ էինք, հավաքվում էինք Փարիզի համալսարանի հայկական կենտրոնի սրահում՝ անհամբեր Երեւանի ռադիոկայանի հաղորդումներն ունկնդրելու: Բայց նա մեզ հաճախ էր տխրեցնում ձայնի սկարությամբ, երբ խեղդվում էր օտար հզոր ալիքների մեջ... Ինչպես երկաթյա էր այդ վարագույրը, որով ձայնային ալիքներն իսկ չէին կարողանում անցնել: Սփյուռքահայի կարոտի անձկության սպասումը 60-ականներին՝ Հայկական ձայնասփյուռի «Երեւանն է խոսում» 60 րոպեանոց հաղորդմանը, բնականորեն անհասկանալի է հայրենաբնակ հային:

Խզված ձայնային սարդոստայնից գտնում ենք հարազատը՝ ուշի ուշով հետեւելով սովետական աշխարհի երկարապատում «ավետարանին»՝ նվաճումների մի գիրք, որ, ըստ եվրոպական քաղաքագետների, հիմնված էր ստի ու վախի վրա: Հիշողության մեջ տակավին թարմ է երաժիշտ, երաժշտահան Ավետիս Մեսումենցի դիտողությունները, կոշտ բացականչությունները. «Այս երկիրը որեւէ կապ չունի հայ երաժշտության հետ»:

Երաժիշտ Ավետիս Մեսումենցը ծնվել է 1905 թ.-ին Արաբկիրում, 10 տարեկանում որբացել էր: Ցեղասպանության արհավիրքը ճաշակած, ոտքով անցել էր Արեւմտյան Հայաստանի Շապին-Գարահիսար, Մուշ, Էրզրում, Վան քաղաքներով: Ականատեսն է եղել Եփրատի ջրերի մեջ «մեռելային պարերի» ու տեսել է ճամփեզրերին թափված բյուր դիակների շարքերը: Նա ցեղասպանության վերապրող քչերից մեկն է: Տարագիր հայի ճակատագրով՝ թափառել է որբանոցից որբանոց, պատահմամբ հայտնվել Ֆրանսիայի Լիոն քաղաքում, աշխատել ինքնաշարժի գործարանում որպես գործավոր:

1939 թ.-ին զորակոչվել է, ռազմագերի ընկել Սթալակ 117 բնակավայրում, ուր գրել է «Կոմանդո 117» վեպը: Ավետիս Մեսումենցը երաժիշտ-երգահան է՝ բազմաթիվ համանվագների, գողտրիկ երգերի, օպերետների հեղինակ, ինչպես «Ոսկե հեքիաթ», «Ղարաբաղի մելիքները»: Իսպական արխիվներում գտել եւ իր հիանալի գեղագրությամբ գրի է առել Ալեքսանդր Սպենդիարի «Մեծն Տիգրան» օպերան: Այդ գործերն այժմ Երեւանի Կոմիտասի անվան երաժշտանոցի արխիվներում են կամ Ազգային պատկերասրահում:

Այն տարիներին Երեւանի ռադիոկայանից ֆրանսահայ երգիչ-երգչուհիների՝ Մարկ Արյանի, Ռոզի Արմենի, Շառլ Ազնավուրի երգերի սփռումը չէր հանդուրժում: Մի օր էլ զայրույթով լի մի նամակ ուղղեց ձայնասփյուռի տնօրենությանը՝ խիստ արտահայտությամբ. «Էս դրեք միկրոֆոնի առջեւ, թող զոռա, գեթ Հայաստանի էքի ձայնի կարոտն առնենք»... Հայրենի մշակույթով ու երկրի կարոտով ապրող ու մորմոքող հայի սիրտ էր տրոփում, հայի ցանկություն էր՝ ունկնդրել Թաթուլ Ալթունյանին, Արտո Բաբաջանյանին, Նար Հովհաննիսյանին, Ավագ Պետրոսյանին, Պետական երգչախմբին:

Գյումրիի «Գոհար» համույթի գեղարվեստական ղեկավար Սեդրակ Աբգարյանը մտերիմն էր Ավետիս Մեսումենցի, միասին էին Փարիզում իր անցկացրած օրերին: Շատ գնահատելի եւ մաղթելի կլիներ, եթե Սեդրակ Աբգարյանն իրագործեր եւ ներկայացներ Մեսումենցի «Ղարաբաղի մելիքներն» օպերետը, ինչպես տողերիս հեղինակն Ազգային պատկերասրահի «Խոր վիրապից» Հենրիկ Բախչինյանի հոգատարությամբ դուրս հանեց Գուրգեն Ալեմշահի «Ավարայրի պատերազմ» համանվագը եւ Լեւոն Տոնոյանի օգնությամբ ներկայացրեց Արամ Խաչատրյան համերգասրահում:

Մեր արցախցու սիրտը չի տոփի եւ չի հպարտանա, 60 տարի առաջ հայրենակարոտ փարիզաբնակ հայ երգահանի զգայուն, ազգաշունչ երաժշտական այս գործի թեկուզ համերգային կատարումն ունկնդրելիս:

Սակայն այստեղ չկա շահ, բիզնես, դոլարային հոգեբանություն, կա միայն զոհաբերության հոգի եւ ազգասիրության զգացումներով խորունկ հայրենասիրություն:

ԼԵՎՈՆ ՄԱՄՅԱՆ
Փարիզ

Հայոց լեզուն գրագետ պահողները դարձել են փոքրամասնություն

«Լեզու եւ խոսք»՝ այսպես է կոչվում լեզվաբան Ռոբերտ Դավթյանի նոր գիրքը՝ գրված մայրենին խաթարումից պաշտպանելու ու նոր սերնդին նրա հմայքն ու թովչանքը փոխանցելու ազնիվ մղումով: Շատերիս պես, նա էլ առանձնապես անհանգստացնող է համարում մեր իրականության թերեւս ամենաանընդունելի երեւույթներից մեկը՝ մայրենիի նկատմամբ մի շարք պաշտոնյաների անփույթ ու անպատասխանատու վերաբերմունքը, որի արմատները ձգվում են մինչեւ կրթական համակարգ. «Դրա հետեւանքով խիստ ընկել է բանավոր ու գրավոր խոսքի որակը: Եթե այսպես շարունակվի, մենք կկորցնենք մեր չքնաղ լեզվի հարուստ բառապաշարի գեղեցկությունն ու հմայքը», զգուշացնում է հեղինակը:

Գրքի՝ «Ինչպե՞ս չսիրել խոսքը մեր չքնաղ» բաժնում լեզվաբանը խոսում է գեղեցիկ խոսքի արտահայտման միջոցների, մեր խղճի, այսօրվա հեռուստաեթերից հնչող խոսքի, բեմական արվեստում խոսքի մշակույթի եւ այլ հարցերի մասին:

Դավթյանը ցավով նկատում է, որ լեզու ուսուցանելու փոխարեն հեռուստածրագրերը հարստանում են «Select», «Մերչ մենյու», «Էներջի», «Թոփ 10», «Տուսսի ֆրուսսի» եւ այլ անուններով, այն էլ՝ մեծ լսարան ունեցող Հ1-ի, Հ2-ի, «Նոր ալիքի» ծրագրերում: Խայտառակ անուններով աչքի է ընկնում նաեւ TV-5-ը՝ «Տաչկու նա պրակաչկու», «Օբիսկ ի սվիդանիե», «Սոուս», «Տոչկա կիպենիա», «Աստղ սնյաստո» եւ այլն: «Մայրենին արհամարհելը դարձել է սովորական երեւույթ, անարգել ներթափանցում է ուսումնական, գիտական եւ պաշտոնական միջավայր եւ աստիճանաբար դառնում օրինաչափություն: Ցավում եմ, որ մեր երկրում լեզուն գրագետ կիրառողները դարձել են փոքրամասնություն», գրում է նա:

Մայրենիի նկատմամբ անտարբերությունը, նրա դիտարկմամբ, ցայտուն երեւում է լրատվական թողարկումներում՝ անտեսվում է բառի բուն իմաստը, ոչ ճիշտ շարադասության հետեւանքով աղճատվում է նախադասության միտքը: Օրինակներ ինչքան ասեք՝ «Ողջույնի ճետով հանդես եկան ՍԴ դասարանի նախագահ Գագիկ Հարությունյանը», «դեռահասները մի սերունդ են, որոնց պետք է ուշիուշով միշտ հետեւել»: Լրագրողների խոսքում նկատելի են բարբառային կամ օտար մտածողության արտահայտություններ: Հաղորդումներից մեկի ժամանակ նախարարն ասում է. «Համապատասխան աշխատանք եմ տարե», «Ուզում եմ ասեմ», իսկ հեռուստալրագրողը հարցնում է՝ «փորձե՞լ ես սիգարետը քաշել»: Հեղինակն ավելորդ չի համարում մեր իշխանավորներին եւս մեկ անգամ հիշեցնել հայտնի այն ճշմարտությունը, որ «ինչպես ամբողջ ազգի, այնպես էլ նրա անհատ զավակների բարոյական նկարագիրը չափվում է մայրենիի նկատմամբ ունեցած վերաբերմունքով: Երբ լեզուն պատշաճ հոգատարության չի արժանանում, երբ մանավանդ գիտակցված ու չգիտակցված ոտնձգություններ են արվում ի վերուստ նրան տրված կարգավիճակի հանդեպ, ազգի յուրաքանչյուր զավակ պարտավոր է իրեն համարել նաեւ մայրենի լեզվի տերն ու պաշտպանել նրա իրավունքները»:

Ներկայիս լեզվաքաղաքականության մասին լռելը նրա համար բարոյազրկություն է եւ իր քաղաքացիական ու մասնագիտական պարտքն է համարում ճշմարտությունն ասել հատկապես ուսուցման բնագավառում առկա խառնաշփոթի մասին:

Այս ամենի կողքին հեղինակը չի մոռանում դրական երեւույթների մասին, հատուկ ընդգծելով, որ պետական ու համաժողովրդական հոգածության դեպքում կարող ենք մեր լեզուն ու խոսքը պահել արժանի բարձրության վրա: Կարող ենք ու պարտավոր: Հանրային հեռուստատեսությունում դրա լավագույն օրինակը «Ես գիտեմ, որ դու գիտես» հաղորդաշարն է՝ իր գրագետ հաղորդավարով:

«Իմացությունը որպես հաղորդակցության միջոց» բաժնում ներկայացված են անվանի մարդկանց մտքերը հայոց լեզվի, խոսքի զորության, պերճախոսության ու բանավեճի արվեստի, խելքի ու խելոքության, հումորի, նաեւ հիմարության, ազատության ու կարգապահության մասին: Գիրքն արժեքավոր է գիտելիքների հարստությամբ, գրավիչ՝ հեղինակի անկեղծ ու անմիջական խոսքով, եւ ընթերցվում է մեծ հետաքրքրությամբ:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Թոփալովին մեղադրում են անազնվության մեջ

Խաղի ընթացքում համակարգչային ծրագրերից օգտվելը կդիտարկվի որպես դոպինգի օգտագործում

Պրոֆեսիոնալ շախմատիստների ընկերակցությունը պատրաստվում է հետաքննություն անցկացնել պարզելու այն կասկածանքները, թե ՖԻԴԵ-ի դասակարգման ցուցակի առաջատար, բուլղարացի գրոսմայստեր Վեսելին Թոփալովին խաղի ընթացքում մշտապես օգնում է մենեջեր Սիլվիո Դանաիլովը՝ հուշելով:

Ամեն ինչ սկսվեց անցած տարի կայացած Վեյք Ան Զեեի մրցաշարից, որի ժամանակ հոլանդացի շախմատասերներից մեկը նկարահանել էր Թոփալով-Իվանչուկ պարտիայի մի հատված: Ինչպես հաստատում է նկարահանումը, երբ Թոփալովը հայտնվել էր ծանր իրավիճակում, նրա մենեջեր Դանաիլովն անընդհատ դուրս էր գալիս դահլիճից եւ հետ վերադառնալիս հազալով, դեմքի եւ ձեռքի տարբեր շարժումներով բուլղարացի շախմատիստին հասկացնում էր, թե ինչ քայլ պետք է կատարել:

Վերջերս Suddeutche Zeitung գերմանական թերթում այդ զույգի տարօրինակ վարքի մասին տեղեկացրել էր միջազգային վարպետ Մարտին Բրայտիգամը: Վերջինս արդեն այդ տարվա Վեյք Ան Զեեի մրցաշարում էր ուշադրություն դարձրել Թոփալովին եւ Դանաիլովին. «Յուրաքանչյուր մարդ, եթե ուշադրությամբ հետեւեր երկրորդ եւ երրորդ տուրերում նրանց, անմիջապես կզգար, որ նրանք պայմանական նշանների միջոցով հաղորդակցվում են»:

Անգլիացի գրոսմայստեր Նայջել Շորթն էլ հիմնական թերթերից մեկում նշել է 2005 թ. արգենտինական Սան Լուիսում աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսի համար կայացած մրցաշարում Թոփալովի եւ Դանաիլովի տարօրինակ վարքագծի մասին: Ինչպես հայտնի է, Սան Լուիսում Թոփալովը հասավ աներեւակայելի բարձր ցուցանիշի՝ 14 հնարավորից վաստակելով 10 միավոր: Իսկ Ալեքսանդր Մորոզեւիչի մարզիչ Վլադիմիր Բարսկին նշել է, որ Անանդի հետ պարտիայի վերջին 39 քայլերից 37-ը համընկնում է համակարգչային Rybka ծրագրի առաջարկածին:

Բերված փաստերը վկայում են, որ Թոփալովն իր մրցակիցների հետ ազնիվ պայքար չի մղում եւ խաղի ընթացքում օգտվում է համակարգչային ծրագրերի առաջարկություններից: Ուստի պրոֆեսիոնալ շախմատիստների ընկերակցությունը մտադիր է հետաքննություն անցկացնել: «Առայժմ չգիտեմ, թե ինչպիսի միջոցներ պետք է ձեռնարկվեն, սակայն ծագած հիմնախնդիրն արդեն լրջորեն անհանգստացնում է: Մինչեւ համակարգչային ծրագրերի հայտնվելն առաջատար գրոսմայստերները հուշելու կարիք չէին զգում, քանի որ հուշողներն իրենց խաղամակարդակով զիջում էին նրանց: Նման երեւույթներ տեղի էին ունենում միայն պատանեկան կամ սիրողական մրցումներում: Սակայն այժմ, երբ հնարավորություն է ստեղծվել օգտվելու համակարգչային տարբեր ծրագրերի խորհուրդներից, պարտիայի ընթացքում հուշելը խիստ արդիական է դառնում եւ պետք է լրջորեն պայքարել դրա դեմ: Այդ հարցով պետք է զբաղվի ՖԻԴԵ-ն», նշել է պրոֆեսիոնալ շախմատիստների ընկերակցության նախագահ Պավել Տրեգուբովը:

Բնականաբար Սիլվիո Դանաիլովը ժխտում է իրեն հասցեագրված մեղադրանքը. «Չեմ հիշում, թե ինչ շարժումներ եմ կատարել: Այս ամենը պարզապես էլիտային տեղի ունեցածի դիմաց վրեժխնդրություն է: Մարդիկ չեն ուզում համակերպվել այն մտքի հետ, որ Վեսելինը հաղթում է մրցակիցներին, ՖԻԴԵ-ի դասակարգման ցուցակի առաջատարն է: Մենք արդեն դասի ենք տվել գերմանական թերթի լրագրողին, նույնը պատրաստվում ենք անել հոլանդացու նկատմամբ: Այդ մարդու նպատակն էր հեղինակազրկել Թոփալովին եւ նա իր արարքի համար պետք է պատասխան տա: Եվ ցանկացած մարդու նկատմամբ նույն կերպ կվարվենք, ով փորձի ապացուցել, թե իբր Թոփալովն անազնիվ է խաղում: Այդ խոսակցությունները սուտ են, պարզապես հիմարություն»:

Ծագած խնդրով սկսել է լրջորեն զբաղվել նաեւ ՖԻԴԵ-ն՝ որոշելով ուժեղացնել պայքարը խաղի ժամանակ համակարգչային ծրագրերից օգտվելու սովորության դեմ: ՖԻԴԵ-ն պատրաստվում է խաղի ընթացքում հուշելը հավասարեցնել դոպինգի օգտագործմանը եւ նման դեպքերում որակազրկել շախմատիստներին:

Իսինբաեւան մտադիր է գերազանցել Բուբկային

2004 թ. Աթենքի օլիմպիական խաղերի եւ աշխարհի չեմպիոնուհի Ելենա Իսինբաեւան մտադիր է մարզական կարիերայի ընթացքում աշխարհի 35 ռեկորդ սահմանել: Այս մասին նա հայտարարել է Դոնեցկում հերթական համաշխարհային ռեկորդը սահմանելուց հետո: Ներկայումս Իսինբաեւայի հաշվին համաշխարհային 20 ռեկորդ է գրանցված: Նշենք, որ լեգենդար ձողացատկորդ, դոնեցկցի Սերգեյ Բուբկան մարզական կարիերայում աշխարհի 25 ռեկորդ է սահմանել: Իսինբաեւան գտնում է, որ իրեն կհաջողվի գերազանցել Բուբկայի ռեկորդային ցուցանիշը:

Ըստ հանրահայտ մարզուհու, Դոնեցկում սահմանած համաշխարհային հերթական ռեկորդը (4,93 մ) վերջինը չի լինի ընթացիկ մրցաշրջանում: Փետրվարին նա կմասնակցի եւս երեք մրցումների: Այսօր Իսինբաեւան հանդես կգա Բիրմինգհեմում մեկնարկող միջազգային մրցաշարում: 3 օր անց նա կմեկնարկի Բիրմինգհեմում, իսկ փետրվարի 23-ին կմասնակցի Փարիզում կայանալիք մրցումներին: Այդ մրցաշարերով ռուսաստանցի ձողացատկորդուհին կավարտի ձմեռային մրցաշրջանը եւ կսկսի նախապատրաստվել ամառային փուլին:

Ընթացիկ մրցաշրջանում կանանց ձողացատկի մրցումներն ընդգրկված են թեթեւ աթլետիկայի միջազգային ֆեդերացիայի «Ոսկե լիգա» մրցանակի խաղարկության ցանկում: Առաջին փուլի մեկնարկը կտրվի հունիսի 15-ին: Իսինբաեւայի համար տարվա գլխավոր ստուգատեսը կլինի Ճապոնիայի Օսակա քաղաքում կայանալիք թեթեւ աթլետիկայի աշխարհի առաջնությունը:

Ալեքսանդր Աբրահամը ազատ է արձակվել

Բեռլինաբնակ բռնցքամարտիկ Ալեքսանդր Աբրահամը երեկ՝ փետրվարի 14-ին ազատ է արձակվել կալանավայրից, ուր գտնվում էր 2006 թ. հոկտեմբերից: Այս մասին մեզ հեռախոսով տեղեկացրեց Ալեքսանդրի դատապաշտպան Ստեփան Թաշչյանը:

Հիշեցնենք, որ դատախազությունը նրան եւ մեկ ուրիշ պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտիկի՝ 21-ամյա Մանուել Չարրին մեղադրանք էր ուղարկել, քանի որ 2006 թ. օգոստոսի 31-ի լույս սեպտեմբերի 1-ին Բեռլինի կենտրոնում ծագած ծեծկռտուքը վերածվել էր դանակահարության: Ամիսներ անց Ալեքսանդրին ձերբակալելու համար հիմք էր հանդիսացել այն հանգամանքը, որ հարցաքննության ժամանակ, երբ քննիչը հարցրել էր, թե հնարավոր է, որ Չարրից բացի Ալեքսանդրն էլ մի քանի հարված հասցրած լինի, 35-ամյա տուժողը, որ 3 անգամ միայն Չարրի անունն էր հնչեցրել, 4-րդ անգամ կասկած էր հայտնել, թե միգուցե նա միակը չի եղել: «Ազգում» ժամանակին գրել էինք նաեւ նրա դատապաշտպան Ստեփան Թաշչյանի այն համոզումը, թե «Ալեքսանդր Աբրահամը դանակահարողից 20 մետր հեռու է եղել»:

2006-ին՝ Գերմանիայի լավագույն բռնցքամարտիկ ճանաչված Արթուր Աբրահամի եղբորը՝ Ալեքսանդրին ազատ են արձակել՝ դանակահարության մեջ նրա մասնակցության հիմքերի բացակայության համար:

Ա. Հ.
Գերմանիա

Հայազգի մարզիկը մրցանակակիր

Թուրքիայի Իզմիր քաղաքում ավարտված կարատեի Եվրոպայի երիտասարդական առաջնությանը ՌԴ հավաքականի կազմում հանդես է եկել օրյոլցի Ասլանազ Մեհրաբյանը: Նա բավական հաջող ելույթ է ունեցել՝ արժանանալով արծաթե մեդալի:

Գեբրեսելասիի ռեկորդը գերազանցվեց

Քենիացի վազորդ Սեմի Վանջիրուն Արաբական Միացյալ Էմիրություններում անցկացված կիսամարաթոնյան վազքում աշխարհի նոր ռեկորդ սահմանեց՝ մրցատարածությունը հաղթահարելով 58 րոպե 53 վրկ-ում: Նա 2 վրկ-ով գերազանցեց եթովպացի հանրահայտ թեթեւատլետ Հայլե Գեբրեսելասիի ռեկորդը:

Իտալացիները «գահընկեց» արեցին բրազիլացիներին

ՖԻՖԱ-ն հրապարակել է ազգային հավաքականների դասակարգման հերթական վարկանիշային ցուցակը: Նախորդ ամիսների համեմատ դասակարգման փետրվարյան ցուցակը գլխավորում է աշխարհի չեմպիոն Իտալիայի ընտրանին: Թեեւ իտալացիները տեղի ունեցած ողբերգական միջադեպի հետեւանքով չմասնակցեցին նախատեսված ընկերական հանդիպմանը, սակայն հաջողվեց շրջանցել դասակարգման ցուցակի վերջին տարիների անփոփոխ առաջատար բրազիլացիներին: Վերջիններս պարտվելով պորտուգալացիներից, իրենց վարկանիշը նվազեցրին 48-ով, ինչն էլ հնարավորություն ընձեռեց իտալացիներին շրջանցել աշխարհի հնգակի չեմպիոններին: Նշենք, որ մինչ այդ, Բրազիլիայի հավաքականը 55 ամիս դասակարգման ցուցակի առաջատարն էր: Իսկ Իտալիայի հավաքականը դասակարգման ցուցակը վերջին անգամ գլխավորել էր 1993 թ. նոյեմբերին:

Զորս հորիզոնականով առաջադիմել է Հայաստանի հավաքականը, որը ներկայումս 119-րդ տեղում է: Մեր ընտրանուն հաջողվել է 13 կետով ավելացնել վարկանիշը: Ընտրական մրցաշարում Հայաստանի հավաքականի առաջիկա մրցակից Լեհաստանի ֆուտբոլիստները 2 տեղով վեր են բարձրացել եւ զբաղեցնում են 23-րդ հորիզոնականը: Իսկ մեր մրցակիցներից ամենաբարձր վարկանիշն ունի Պորտուգալիայի ընտրանին, որը պահպանել է դիրքը 8-րդ հորիզոնականում: 4-ական տեղով վեր են բարձրացել սերբերը (29րդ տեղ) եւ ֆինները (48-րդ), բելգիացիներն էլ մեկ հորիզոնականով են առաջ շարժվել (52-րդ տեղ): Իսկ ահա Ադրբեջանի եւ Ղազախստանի հավաքականները 3 տեղով նահանջել են:

Ամենամեծ առաջընթացն ունեցել է Սալվադորի հավաքականը, որը վարկանիշն ավելացրել է 100 կետով եւ վեր բարձրացել 31 տեղով: Իսկ ահա Գվինեայի հավաքականը 40 տեղով նահանջել է՝ իր վարկանիշը նվազեցնելով 386-ով:

Ներկայացնում ենք լավագույն տասնյակի եւ նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների հավաքականների ցուցանիշները:

1. Իտալիա	1562
2. Բրազիլիա	1540
3. Արգենտինա	1535
4. Ֆրանսիա	1496
5. Գերմանիա	1359
6. Անգլիա	1330
7. Հոլանդիա	1312
8. Պորտուգալիա	1262
9. Չեխիա	1193
10. Իսպանիա	1161
11. Ուկրաինա	1018
27. Ռուսաստան	817
50. Ուզբեկստան	596
69. Բելառուս	445
72. Լիտվա	435
83. Մոլդովա	373
86. Վրաստան	363
96. Լատվիա	324
106. Էստոնիա	266
119. Հայաստան	209
127. Տաջիկստան	185
130. Ադրբեջան	180
139. Ղրղզստան	149
145. Ղազախստան	123
155. Թուրքմենստան	93

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-07/34 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության կարիքների համար ՀՀ 2007թ. պետական բյուջեով նախատեսված ՀՀ Կոտայքի մարզի ք. Բյուրեղավանի որբ, ծնողական խնամքից զրկված երեխաների թիվ 1 հատուկ դպրոցի հիմնանորոգման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 2150 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» ՓԲԸ, «Կոմունմախագիծ» ՓԲԸ-ի N 247010010343 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-27, հանձնաժողովի քարտուղար Գ. Զանջուղազյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը ժամը 14.30-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-07/35 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության կարիքների համար ՀՀ 2007թ. պետական բյուջեով նախատեսված ՀՀ Տավուշի մարզի ք. Դիլիջանի Անանյանի անվ. դպրոցի հիմնանորոգման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 1855 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» ՓԲԸ, «Կոմունմախագիծ» ՓԲԸ-ի N 247010010343 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-27, հանձնաժողովի քարտուղար Գ. Զանջուղազյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը ժամը 15.30-ն:

Վերավարկանշվել է «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ-ն

ՀՀ կենտրոնական բանկը վերավարկանշել է «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ-ն՝ շնորհելով Բ - վարկանիշը՝ նախկին Բ վարկանիշի փոխարեն:

Վարկանշվել է «Վալլեսսա» ՍՊԸ-ն

ՀՀ կենտրոնական բանկը վարկանշել է «Վալլեսսա» ՍՊԸ-ն՝ շնորհելով Բ - վարկանիշ:

ԿԲ մամուլի ծառայություն

ԱԶԳ **Ծանուցում**

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը հայտարարում է բաց մրցույթ՝ Վիճակագրության վարչության Տնտեսական վիճակագրության զարգացման բաժնի պետի թափուր աշխատատեղի համալրման համար:

Աշխատանքի նպատակն է. Բաժնի աշխատանքների բնականոն ընթացքի կազմակերպումը:

Ստորաբաժանման խնդիրներն են.

Տնտեսության իրական հատվածի վիճակագրության մեթոդոլոգիայի ՀՀ եւ միջազգային փորձի ուսումնասիրում, զարգացում եւ առաջարկությունների ներկայացում ընդունված միջազգային չափանիշներին համապատասխանեցման ուղղությամբ

ՀՀ կենտրոնական բանկի տվյալների բանկի զարգացում (ՀՀ եւ այլ երկրների տնտեսության իրական հատվածի ցուցանիշների մասով)

ՀՀ կենտրոնական բանկի խնդիրների ներո իրական հատվածի ցուցանիշների հավաքագրում, մշակում եւ վիճակագրական տարբեր վերլուծությունների իրականացում

Առանձին կոնկրետ երեւույթների ուսումնասիրման համար վիճակագրական հարցումների իրականացում (անհրաժեշտության դեպքում՝ պարբերաբար)

Պահանջվող կրթությունը եւ գիտելիքների շրջանակը

Բարձրագույն տնտեսագիտական կրթության պարագայում՝ 3 տարվա մասնագիտական աշխատանքային փորձ,
Բարձրագույն ոչ մասնագիտական կրթության պարագայում՝ 5 տարվա մասնագիտական աշխատանքային փորձ

Գիտելիքներ հետեւյալ ոլորտներում՝ մակրոէկոնոմիկա (խորացված), տնտեսական վիճակագրություն (խորացված), հաշվապահական հաշվառում (միջանկյալ), միկրոէկոնոմիկա (միջանկյալ), բանկային գործ (միջանկյալ), հավանականությունների տեսություն եւ մաթեմատիկական վիճակագրություն (միջանկյալ), բանկային օրենսդրության եւ նորմատիվ դաշտի տիրապետում (միջանկյալ), էկոնոմետրիկա (միջանկյալ), կառավարման տեսություն (ներածական):

Լեզուների իմացություն՝ հայերեն, անգլերեն եւ ռուսերեն լեզուների ազատ տիրապետում:

Անհրաժեշտ հմտություններ՝ Համակարգչով աշխատելու հմտություն (MS Office), վիճակագրական ծրագրեր

Աշխատավարձը. Աշխատակիցներին տրվում է ՀՀ շուկայում մրցունակ աշխատավարձ՝ 420 500 դրամ

Փաստաթղթերի ընդունելության վերջնաժամկետը՝ **2007թ. փետրվարի 22**

Պահանջվող փաստաթղթերը.

- դիմումի ձեւ (ձեւը զետեղված է ՀՀ կենտրոնական բանկի էլեկտրոնային կայքում - www. cba. am /«Մեր մասին»/«Թափուր աշխատատեղեր» բաժնում, կամ տրվում է ՀՀ կենտրոնական բանկում)
- անձնագիր, անձնագրի պատճեն
- սոցիալական ապահովության քարտ, սոցիալական ապահովության քարտի պատճեն
- դիպլոմ, դիպլոմի միջուկ, դիպլոմի եւ դիպլոմի միջուկի պատճեններ
- զինգրքույկ, զինգրքույկի պատճեն (արական սեռի ներկայացուցիչների համար)
- աշխատանքային գրքույկի պատճեն
- երկու գունավոր լուսանկար, 3x4 չափսի

Մրցութային հարցաշարը եւ ՀՀ կենտրոնական բանկում մրցույթների անցկացման վերաբերյալ տեղեկատվությունը զետեղված է ՀՀ կենտրոնական բանկի էլեկտրոնային կայքում (www. cba. am) կամ տրվում է Կենտրոնական բանկում:

Պարզաբանումների համար կարող եք զանգահարել՝ 56-14-40 եւ 06-34 (ներքին)

ԿԲ մամուլի ծառայություն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ՄԲԾՁԲ-07/1» ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի կարիքների համար համակցված տաքացնող եւ հովացնող բացօթյա տեղակայման սարքավորման սպասարկման ծառայությունների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 650 ՀՀ դրամ փոխանցել «Բեջ-գալ» ՍՊԸ-ը 247230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, 115 սենյակ հեռ.՝ 28-93-25, Ի. Քոչարյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ սույն հայտարարության հրապարակվելու օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 15.30-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ՄԲԱՊՁԲ-07/6» ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի կարիքների համար գրասենյակային գույքի ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 650 ՀՀ դրամ փոխանցել «Բեջ-գալ» ՍՊԸ-ը 247230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, 115 սենյակ հեռ.՝ 28-93-25, Ի.Քոչարյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ սույն հայտարարության հրապարակվելու օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 15.00-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ՄԲԱՊՁԲ-07/4» ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **« ՀՀ ոստիկանության կարիքների համար սնդամթերքի , լուցկու եւ ծխախոտի ձեռքբերման» գնման պայմանագիր կնքելու նպատակով:** Մրցակցային բանակցությունների հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 650 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ», «Բեջ-գալ» ՍՊԸ -ի 247230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, հանձնաժողովի քարտուղար Հ.Այունցին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 16:00:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-07/31 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության կարիքների համար ՀՀ 2007թ. պետական բյուջեով նախատեսված ՀՀ Շիրակի մարզի ք. Գյումրիի ծննդատան եւ քաղաքապետարանի բոնցքամարտի մարզադպրոցների հիմնանորոգման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 3000 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» ՓԲԸ, «Կոմունալնախագիծ» ՓԲԸ-ի N 247010010343 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-27, հանձնաժողովի քարտուղար Ա. Անտոնյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 10.00-ն:

ԱՐՑԱԽԻ ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ

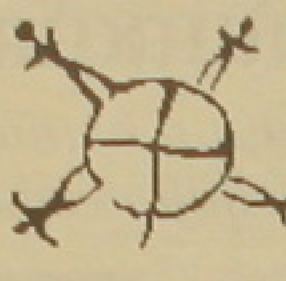

Հայրենիքը գիտակցություն է

Հայրենադարձության եւ հիմնավորման «Երկիր» հասարակական կազմակերպությունների միության նախաձեռնությամբ ու ֆինանսավորմամբ, ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության եւ ազգագրության ինստիտուտի արշավախումբը 2005-2006թթ. հայտնաբերեց եւ իրականացրեց Հայոց արքա Տիգրան Մեծի կողմից կառուցված Արցախի Տիգրանակերտ քաղաքի նախնական պեղումները:

2007 թվականի հունիս-հուլիս ամիսներին նախատեսվում է իրականացնել Արցախի Տիգրանակերտի լայնամասշտաբ պեղումներ: Տեղանքի պատմամշակութային համապարփակ կերպարի վերականգնումը լուրջ ներդրում կլինի ոչ միայն մեր պատմության ու մշակույթի հետազոտության, այլեւ Արցախի հիմնախնդրի հայանպաստ լուծման համար:

Այս անհետաձգելի ծրագրի շարունակական լինելու նախապայմանը ձեր ֆինանսական աջակցությունն է:

ARMECONOMBANK

Beneficiary: Union of NGO YERKIR on the Settlement and Population

Beneficiary's A/C No. ***163008113538 [USD]***
163008113520 [AMD]

E-mail: anahit@yerkir.org Tel. 091 459994

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-07/32 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության կարիքների համար ՀՀ 2007թ. պետական բյուջեով նախատեսված ՀՀ Արարատի մարզի ք. Վեդիի քաղաքապետարանի մարզադպրոցի հիմնանորոգման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 4300 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» ՓԲԸ, «Կոմունալնախագիծ» ՓԲԸ-ի N 247010010343 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-27, հանձնաժողովի քարտուղար Ա. Անտոնյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 11.00-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-07/33 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության կարիքների համար ՀՀ 2007թ. պետական բյուջեով նախատեսված ՀՀ Շիրակի մարզի ք. Գյումրիի «Աշխատանքային ռեզերվներ մարզադպրոցի» հիմնանորոգման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 3000 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» ՓԲԸ, «Կոմունալնախագիծ» ՓԲԸ-ի N 247010010343 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-27, հանձնաժողովի քարտուղար Ա. Անտոնյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 12.00-ն:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, ԿԱՐԵՎՈՐ Է

«Հայաստանի հրեշջ անվտանգության մասնագիտացված ծառայություններ» իրավաբանական անձանց միությունը նպատակահարմար է համարում հայտնել, որ գազի սարքավորումներից օգտվելուց առաջ պետք է օդափոխել շենքը, որտեղ տեղադրված են գազային սարքավորումները: Նախքան օգտվելը ստուգել ծխնելույզի քարշի առկայությունը, հորիզոնական թիթեղյա խողովակների միացումները, քարշի առկայության դեպքում միայն օգտվել գազասարքերից:

Ծխաօդափոխության ուղիների բացակայությունը, սխալ կառուցումը, անսարքությունը, քարշի նվազեցումը կարող են ծանր ողբերգությունների եւ դժբախտ դեպքերի պատճառ հանդիսանալ:

Ծխնելույզի քարշի նվազեցման թուլության կամ բացակայության ժամանակ, գազի բերայման հետեւանքով առաջանում է ածխածնի օքսիդ /շմոլ գազ/, որը ուժեղ թունավոր գազ է եւ դրա աննշան քանակության առկայությունը շենքում կարող է թունավորման պատճառ դառնալ:

Ծխաօդասար ուղիների մաքրման, վերանորոգման աշխատանքներ կատարելու համար կարող եք զանգահարել հետեւյալ հեռախոսահամարով՝ 443-432:

Հոդվածն ընթերցելիս ընկալել որպես նպատակահարմարության տեսակետ:

«ՀՀԱՄԾ» ԻԱՄ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Ոչ պաշտոնական հրապարակում

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-29-60

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Հակոբ Աւետիքեան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրված է տպագրության՝ 14.02.2007, գինը՝ 100 դրամ, տպագրում է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարանում՝ Արշակունյաց 2: